FOAIE DE CULTURĂ SI EDUCATIUNE CETĂ
APARE DUMINECA
Anul I, No. 3 — 50 bani — Opt pagini — 15 Mai 1921 Cluj

Cultura Poporului

GAZETA SOCIETĂȚII „CULTURA POPORULUI"

DIRECTOR
General de Divizie N. PETALA
COMANDANTUL CORPULUI VI ARMATĂ

ABONAMENTE ANUALE:
pentru cititori .. .. 30 Lei
„ autorități .. .. 60 Lei
„ intreprinderi financiare .. .. 100 Lei

PREȘEDINTELE COMITETULUI SOC. „CUL[illegible]ULUI"
V. DUMITR[illegible]
RECTORUL UNIVERSITĂȚEI CLUJ

Redacția: Str. Dorobanților 11 — Secretar de Redacție: VASILE D. CHIRU (Telefon No. 15—74) — Administrația: Str. Dorobanților 11

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ȚARA · ȘI DINASTIA

In zile grele, în zile de adâncă și patriotică ingrijorare, conducătorii micului Principat al României, născut din unirea Moldovei și Munteniei, încredințară ursita țării în mâinile Principelui Carol de Hohenzollern.

Pătruns de înălțimea misiunei Sale noul Domn infruntă viitorul și invinse toate greutățile și primejdiile, ce-i stăteau în cale. Cârmuitor clar văzător și ințelept, în adâncul ințeles al cuvântului, ce indrumă cu mână sigură barca statului român pe marea furtunoasă a vremurilor.

Neinfricoșat în fata celor mai negre ceasuri, linistit și hotărit, el urmă fără șovăire calea infiripărei marelui vis al „Intregirei Neamului". Și astfel, în mai puțin de o jumătate se veac, cât îi fu hărăzit să domnească, el putu să vadă prefacerea adâncă a țării românești, care ajunse, sub luminata-i cârmuire, în rândul celor mai puternice și mândre state din Europa de Meazăzi.

Inzestrat cu o oștire la inălțimea chemarii sale, Statul român își cuceri neatârnarea intreagă în războiul dela 1877; așezat pe temelia unor legiuri noui și potrivite, el propășì și se ridică necontenit.

Fu astfel o răsplata dreaptă a suferințelor și virtutilor noastre, dar mai ales o recunoaștere cinstită a tutulor pentru inteleptul Domnitor, incoronarea lui ca Rege al României în anul 1884. — Din acest moment, norocul incepu să surâdă țărei noastre, și primele doine de bucurie se auziră răsunând, lupă atâtea grele suferinți, pe plaiurile ei.

In zile de bucurie ca și în zile de greutăți împărtășite la olaltă, legăturile dintre țară și Dinastie se strângeau mereu; era în sufletul poporului o credință nouă pentru cei ce îl cârmuiau cu atâta dragoste și cu atâta noroc; era recunoștința pentru iubirea ce i se arată și munca ce i se inchină.

* * *

Dr încercarea soartei nu intârzie să vie. — Doinele de bucurie ale Românilor din țara neatârnată, amutesc la ecoul plânsetelor fraților din robie; era prea puternică și prea adâncă jalea lor, pentru ca să nu întunece în inimile frățești cântecul fericirei. — Din clipa aceea o muncă nouă incepu: România ințelesese că menirea ei nu putea fi alta, decât aceea de a lupta pentru a aduna laolaltă pe toți fiii săi.

Și astfel, coroana de oțel, purtată cu mândrie și credință de bătrânul Rege Carol, deveni simbolul de unire al tuturor Românilor, răzlețiți de o soartă crudă sub 3 stăpâniri streine.

Simbolul acesta străluci mereu în fața apostolilor neamului, dânl nădejdii lor noui puteri de viață, și ținând veșnic trează conștiința națională a tutulor Românilor dintre Tisa ungurească și dintre Nistrul robit de Rusi.

Sosi și ceasul mântuirii. — Ca Moise, în fața pământului făgăduinții, primul Rege al României se stinse în pragul Invierii Neamului.

Dar urmașul era la datorie. — Ca „bun Român", El răspunse la chemarea Neamului, și ea bun Român cârmui poporul Său în zilele cele mai minunate ale Istoriei lui.

Implimind cea mai mare jertfă pe care un om o poate inchipui, Regele Ferdinand ințelese să fie numai al României, chiar cu prețul deslipirii Lui de tot trecutul, de toate legăturile de sânge și de toate amintirile copilăriei Sale.

Și jertfa aceasta, inplinită cu cea mai bărbătească vitejie și uitare de sine, a fost pilda cea mai măreață pe care un Domn o putea da oștirior Sale: insuflețită de fapta și de cuvântul Său, armata română a săvârșit minunile pe care Istoria omenirii le-a trecut în cartea de aur a vredniciei și vitejiei omenești.

S'a legat astfel din nou o Dinastie cu Poporul Seu!

Toată lupta unui Neam intreg, indrumată și condusă cu răbdare și bărbăție de Rege, toată suferința poporului împărtășită și alinată cu atâta iragoste și bunătate de Regină, toată biruința și toată nădejdea viitorului strânsă în fiul, ce trebuia intr'o zi să cărmuiască mai departe pe Tronul părinților, au inchegat pe vecie intr'un acelaș suflet, Țara și Dinastia.

* * *

Azi, Principele Moștenitor aduce cu Sine, în noua Ei Patrie, pe Aceea Care, mâine, va fi Regină a României. — O dragoste adevărată a intâmpinat-o din primul moment, și dovezile acestei iubiri a norodului nu vor mai inceta. — Din toate unghiurile țării, mărturisinea credinții poporului pentru Dinastia care l'a cărmuit cu atâta noroc, arată cât de adânc a pătruns în sufletul său, iubirea pentru Familia domnitoare.

In aureola de glorie, în care el vede azi tronul țării, el intrezărește cea mai fericită prevestire pentru ziua de mâine.

Și în această aureolă, el cuprinde cu aceeaș credință și cu aceleași nădejdi și urări de bine, atât pe Regele și pe Regina, Cari au făurit fericirea de azi a poporului, cât și pe Aceia Cri, mâine, în locul Lor, vor avea să ducă mai departe mărirea Neamului Lor!

* * *

Și astfel, în amintirea celui mai glorios trecut, cât și în nădejdea unui viitor din ce în ce mai strălucit, Țara și Dinastia vor fi pe veci nelespărțite!

General **N. Petala.**

Bine-ați venit!

Moștenitorilor Tronului Românesc.

De pe țărmurile frumoasei Grecii, s'a desfăcut corabia fermecată, care ne-aduce acasă, pe principele nostru moștenitor Carol, însoțit de tînăra domniță Elena, soția Sa și moștenitoarea tronului Român. In cântecul muzicilor au pornit, însoțiti de inima întregului popor al Grecilor, cu nespusă bucurie au fost primiți la Constanța la țărmurii binecuvântatei noastre patrii a Românei Mari.

Pe cale de flori au călcat, pe sub arcuri mărețe de biruință ii primește Țara întreagă și-un chiot de fericire străbate dela cele patru unghiuri ale Ei: Bine-ați venit moștenitori ai gloriosului tron românesc, ai Coroanei cele nouă, la strălucirea căreia caută cutremurat de bucurie întreg poporul românesc liber de azi pentru totdeauna.

Dragostea ce Vă întîmpină, nu este mincinoasă, căci în vremi de bejenie Părintele și Mama voastră, una s'a făcut cu poporul, ce se sbătea să-și întruchipeze cel mai sfânt vis: Unirea tuturor Românilor. El Ți-au sădit Prinț al fericirii și nădejdii noastre, în suflet dragostea față de limba, legea și moșia noastră. Acolo ai stat în ploaia de gloanțe, în șanțuri, cu camarazii Tăi; i-ai cunoscut în pace, în bunătatea lor, și în răsboiu, în vitejia lor. Una Te-ai făcut cu sufletul, cu visul, cu suferința și biruința lor.

Domniță frumoasă Elenă, de azi moștenitoarea tronului român, care, aveai ochii umeziți de fericire și de bucuria primirii ce Ți s'a făcut, pășește încrezătoare pe pământul nostru! Căci sufletul nostru nici odată n'a răsplătit dragostea decât cu măsură însutită. Și neamul nostru nici

odată în cursul vremurilor n'a încunjurat pe domnitorii săi, decât cu credință până la moarte.

Găsești aici la noi inima unui întreg popor plină de iubire și găsești inima marei și glorioasei noastre Regine Maria, a mamei celor răniți, a icoanei făcătoare de minuni, care ne-a întărit credința, cu a cărei rugăciune pe buze au murit sutele de mii de ostași viteji, din nebiruita noastră oștire.

În stralucirea noului cămin găsești o nouă mamă, în cuprinsul Țării găsești milioanele credinciosilor tăi supuși, cărora ai să le fii totodată Regină și mamă.

Privește cum din cele patru unghiuri ale Țării, mâna tremurătoare a moșneagului se leagă cu inimile fragedelor fecioare, cum bărbații cuprind în horă mânile copiilor, cum se întinde în jurul hotarelor Țării vesela horă mare a tuturora, în jurul vostru, moșteni ai coroanei române!

Și nu Te opri în împodobita capitală de acum, ci vino și veniți la noi acasă pe plaiurile ude încă de lacrimi și suferință, ca să Vă arătăm și noi dragostea noastră.

Poporul român din Ardeal, și din toate ținuturile desrobite căruia nici odată în trecut nu i s'au deschis porțile curților domnești ca să cadă și pe fruntea lui, o rază de bucurie, Vă va arătă la sosire toată dragostea, alipirea și fericirea lui.

Plaiurile și poporul desrobit Vă cer dela marele Dumnezeu, ocrotitor al neamului nostru, toată fericirea și binecuvântarea, când Vă rostesc din suflet:

Bine-ați venit!

Cultura Poporului.

EVANGHELIA NOASTRA

Adevărata dragoste de Țară

Este drept că noi trebue să ne iubim nația mai mult ca orice. Adică este drept ca atunci când dușmanii ar sări ca să ne ia țara, noi să luptăm din toate puterile spre a o apără. Nimic să nu ne fie mai scump pe această lume ca România. Nici viața nu trebue să ne fie mai de preț ca țara noastră. Căci soarta noastră pe această lume este ca să ne facem datoria pe pământul României. Dar atâta timp cât suntem în bună pace, noi trebue să le arătăm tuturora ce este adevărata dragoste de țară, căci soarta României este de azi o pildă a iubirei de nație.

Patriotismul nostru nu trebue să fie numai niște vorbe spuse la zile mari, ci și grija de toate zilele, ca noi să fim muncitori și cinstiți. Să ne spunem și prin cuvinte, la sărbători, cât de mult ne iubim și trebue să ne iubim țara noastră românească. Sărbătoarea înalță pe om. Dar să arătăm și în faptă că este așa, căci altfel facem un greu păcat. Și fapta stă în a fi o pildă de muncă, și de cinste printre toți cei din jurul nosru. Trebue să ajungem așa ca atunci când cineva va zice Român, să zică om de omenie, adică un om cinstit și muncitor. Să ajungem a fi atât de mândri de numele de Român, încât să tremurăm de grija de a fi împlinitori ai datoriei. Fiecare din noi să lucrăm în credință pe ogorul pentru care ne-a învrednicit Dumnezeu.

Dar nu numai muncă și cinste ni se cere pentru a fi cu adevărat patrioți, ci și o sfântă iubire, o sfântă unire între noi toți de acelaș neam. Să piară buruiana vrajbei dintre noi, și în locul ei să crească floarea unirei și a iubirei. Mare păcat face Românul care dușmănește pe alt Român. Ci trebue să ne unim și să ne iubim cu toții și să muncim împreună la înălțarea României a noastre a tuturora. Din cearta dintre noi iese numai ruina României. Din iubirea și din unirea noastră răsare falnica Românie. Să nu mai zicem că Ardelenii sunt așa, și că cei din țara veche sunt altfel. Toți suntem o inimă și o minte și un suflet, suflet mare cum rar este altul pe lume; suflet de Român.

Apoi la noi nu trebue să fie ură nici împotriva celorlalte nații. La noi nu trebue să se simță nimeni strein. Ci tuturor acelora cari trăesc cu noi să le spunem, că nu le voim nici un rău, dacă ei nu ne voesc nici un rău. Că am dori să fim cu toții frați în România Mare. Și am dori, ca ei să vadă cât suntem noi de muncitori și de cinstiți, și să fie și ei ca noi, și să traim cu toții frățește pe acest pământ românesc atât de bogat și atât de frumos, pământ binecuvântat de Dumnezeu. Că noi pe cât suntem de hotărîți ca să ne apărăm țara împotriva acelora cari se ating de ea, pe atât suntem de buni și blânzi cu aceia cari o iubesc cu noi împreună.

Să arătăm lumei că este o țară pe acest pământ, că este o Românie unde nu se mai află nici un strein, ci unde toți sunt frați, unde toți sunt buni Români, unde toți își împlinesc cu credință datoria pentru ca toate neamurile să vadă și să facă la fel. Dumnezeu ne-a așezat în această țară pe toți câți suntem aici, și ne-a așezat ca să împlinim legea lui, să ne iubim, și în iubire să muncim cu toții tot mai mult, și să ne facem tot mai cinstiți, și să ne înălțăm sufletele tot mai aproape de el, Cel a-tot-mare. Și așa vom trece prin această lume de dureri, mergând spre Dumnezeu. Calea noastră este ca prin iubirea de România, noi să ne dăm toate puterile noastre muncei și cinstei. Făcând așa, ne vom simți sufletele ușurate și pregătite ca atunci când ne va urmă ceasul cel din urmă pe acest pământ, noi să plecăm într'o altă lume cu mai puțină jale și cu mai multă bucurie. Vom fi vrednici de o lume mai bună dacă vom ști să muncim cu cinste în această Românie în care ne-a așezat Dumnezeu ca să ne facem datoria.

In sfârșit trebue să arătăm tuturor neamurilor, și în afară de țara noastră că adevărata dragoste de patrie trebue să ducă de o potrivă la păstrarea fiecărei nații, și la înfrățirea tuturor națiilor, așa precum între oamenii singurateci buna omenie cere de o potrivă păstrarea fiecăruia, dar și înfrățirea tuturora, și deopotrivă. Infrățire trebue să fie între nații, dar ea nu trebue să desființeze nația. Căci națiile sunt lăsate de Dumnezeu pentru ca prin ele omul să-l cunoască mai bine pe Dumnezeu.

Marin Ștefănescu

ISTORIA NEAMULUI ROMÂNESC

Năvălirea popoarelor barbare

Dacă deschidem cartea istoriei neamului nostru, dăm de multe pagini, cari ne înalță sufletul, dar dăm, vai, și de mai multe, cari ne arată, ca noi am trecut prin greutăți și suferinte, cum nu a mai trecut alte popoară de pe pământ.

Incă din cele spuse pe foile cele dintâi ale acestei cărți învățăm, că poporul cel nou românesc abia începuse să se închege, și nori grei se ridicară la marginea Daciei. Vre-o 60 de ani, viața în Dacia era tihnită. Oamenii munciau, roadele muncii lor erau îmbelșugate. vremurile erau, în Dacia, netulburate. Nu e deci mirare, că în uriașa împărăție romană toată lumea pomenind de țara noastră, îi zicea *Dacia fericită.*

Fericirea aceasta nu a ținut însă multă vreme. Nici nu se împlinise suta de ani dela colonizarea Daciei cu țăranii și orășenii aduși printre Daci din toate țările împărăției romane, și nori grei se descărcară peste Dacia dinspre meazănoapte și răsărit. Dinspre Rusia coboară mai întâiu spre câmpia Dunării poporul *Goților*, neam de viță germanică. Din cele ce au urmat mai târziu, se vede că și ei erau împinși de alte neamuri, turanice*) sau mongolice, din vechile lor așezări, așa că ajunseră nomazi, fără lucuință, care să-i țină mereu pe loc și fără îndemn să se ocupe și de agricultură, ei căutându-și agoniseala mai mult jefuind pe alții. De aceea ei năvălesc mereu în împărăția romană și cum Dacia noastră le erà cea dintâi în cale, ea a avut să sufere mai mult dela ei. Ei cutreerau câmpia Dunării de jos, treceau dincolo de Dunăre, năvăliau și în Dacia superioară (Transilvania de azi) și se rentorceau, la început de multe ori bătuți, dar încărcați de prada iară în locurile lor dela gurile Siretului, Prutului și Nistrului până dincolo de acest râu. Împărații romani, urmași lui Traian, se străduiau mult, ca să împedece cât mai mult aceste năvăliri ale Goților flămânzi. Aduceau adeseori, pelângă legiunile (regimentele) vechi din Dacia, altele nouă, cari se așezau cu garnizoana la noi. Dar apăsarea, pe care o suferia de la Goții barbari dela alte popoară mai sălbatice decât ei nu mai contenește, precum nu mai conteniau nici năvălirile, la cari mai luau parte și *Vandalii*, alt popor de viță germanică. Orașele cari erau mai mult jefuite, căci aici găsiau barbarii lucruri de preț pentru ei, se pustiesc tot mai mult. Slujbașii împărăției se străduesc la început să le clădească de nou, dar dela o vreme nu mai biruesc și orășenii, cari mai scapă se așează și ei la sate.

Victor Lazăr

Foița Gazetei „Cultura Poporului"

Mironosițele

Iară după-ce a murit Domnul, Iosif din Arimaita s'a dus la Pilat, cerând să-i dea trupul lui Isus pentru înmormântare.

Pilat s'a minunat că Răstignitul murise așa de curând, dar luând știre dela sutaș, a dat lui Iosif trupul ca să-l îngroape.

Și Iosif cel cu bun chip, luând de pe cruce prea curat trupul Lui, cu giulgiu curat înfășurându-l și cu miresme în mormânt nou acoperindu-l l-a pus...

Iară Maria Magdalina și Maria lui Iosif pândiau de departe, unde vor îngroapa trupul Învățătorului, ca să-l ungă și ele cu miresme.

Și Sâmbăta, foarte de dimineață, au pornit, gândindu-se cine le va răsturna piatra de pe mormânt, căci era mare foarte, și Jidovii o străjuiau și o pecetluiseră cu peceți.

Trei erau purtătoarele de mir: Maria Magdalina, Maria lui Iacob și Salomia. Și când au ajuns la groapa cea de piatră, s'au înspăimântat. căci piatră era prăvălită de pe mormânt și locul unde l-au pus pe El, era gol.

Și un înger cu fața strălucitoare le-a vestit bucuria cea mare: Isus înviase din morți și a mersese în Galilea, unde aștepta pe Petru și pe ceilalți ucenici.

Și femeile purtătoare de mir, s'au bucurat și s'au înspăimântat, neîndrăsnind să spună nimănui, ce au auzit.

***

Mironosițele muieri rămân pentru toată lumea creștină, pilda femeilor cucernice, cari nu s'au clintint în credința lor, nici în clipele cele mai grele, când Mântuitorul zăcea în mormântul de peatră. Invățăceii, cari fuseseră martorii atâtor minuni săvârșite de El, în clipele cele mai grele s'au lăpădat, și chiar Simon Petru, căpetenia lor, a spus jurându-se, că nu-l cunoaște...

Ci femeile credincioase s'au ațînut pe urmele Lui, pe drumul Golgotei, până-ce plecându-și capul pe umărul stâng, și-a dat duhul pe cruce...

Suferința Lui a întărit și mai mult credință și dragostea lor neclintită.

Și astfel mironosițele-muieri sunt pilda vie pentru toate femeile, cari s'au dovedit cucernice și neclintite, in mijlocul celor mai mari primejdii și nenorociri.

***

Avem și noi mironosițele noastre. În zilele de îngenunchere și amărăciune; în clipele când paloșul dușmanului făcea să se înconvoie atâtea brațe de vitejii nebiruiți, femeile au rămas la postul lor de veghe. Aproape de tranșeele, în cari gloanțele dușmane șuierau tot mai amenințătoare, ele își făceau datoria, legând rănile luptătorilor, și închizând ochii celor ce muriau...

Și prin spitalele celor ce se sbăteau în delirul febrei, *o mână de regină* atingea fruntea vitejilor, cari muriau fericiți, sub farmecul supraomenesc al acestei mângâieri...

***

Mironosițe sunt și văduvele rămase fără nici un sprijin; și mamele, cari și-au pierdut copiii, în cumplita încăierare a răsboiului.

Un șir lung, nesfârșit de lung, de sfinte ce sufăr, și suferința lor e mută, căci durerile cele mari și sguduitoare nu se pot cuprinde în cuvinte!

Și așa, întorcându-ne privirea spre pilda înălțătoare a unora, și spre suferința mută a celorlalte, vom înțelege cu adevărat cuvintele Evangheliei.

Din bogățiile și prisosul unei țări biruitoare și mărite; dela ospățul bogat la care se înfruptă atâția chemați și nechemați, se vor afla câteva fărâme, ca să aline foamea și suferințele celor rămași pe drumuri...

Tot femeile vor premerge în această operă de *ocrotire*, și bătând la toate ușile, chiar și la cele zăvorite, vor aduna comori din nimic, și vor arăta lumii, că toți cei cari au suferit pentru mărirea Patriei, vor avea parte de sprijinul și ocrotirea Națiunei recunoscătoare.

Și așa purtătoarele de mir din Evanghelie își vor urma opera lor măreață și în zilele noastre, spre mărirea Patriei, și spre cea mai curată mângâiere sufletească, ce o poate avea o ființă omenească în scurta ei trecere, prin această Vale a Lacrimilor....

Al. Ciura.

Țăranului Român.

— Poemă 'n proză —

Te văd plecat cu 'ngrijorare, bătut de vânt și ars de soare. Te văd plecat pe coarnele plug, privind cu mintea aținti cum fierul taie brazd-adâncă, nu te vaiți când raza soarelui pârlește fața ta, și nu blestemi când setea te cuprinde, ci mergi înainte până ce sfârșești ce pân' la amiazi. Și-atuncea treci umbră, adeseaori la umbra carul ți-o aruncă, îți faci o cruce 'ți ștergi ușor crăpata-ți buză 'nbuci flămând din bucătură, sorbești o 'nghițitură de-apă din urcior, și săturat și mulțumit, îngâni duios a doină. Apoi înjugi juncanii iar la plug și pleci din nou la muncă. Și tot așa din zi de zi, și până 'n asfințit, îng

O înmormântare rodnică

(Amintiri din 80.)

De câteva zile soldații noștri muncesc din răsputeri se facă șosele în Făstâci-Secătura. Printre ei sânt oameni cari în viața lor n'au pus mâna pe o sapă: avocați, grefieri, sculptori, funcționari de ministere, etc. Printre ei unii au părul cărunt...

Cu toate acestea, țiganii din Făstâci-Secătura, printre cari foarte mulți tineri, privesc nepăsători la bieții rezerviști, cum se trudesc de dimineața și până seara pentru ei, și nu se apucă unul — măcar așa, de ochii lumii — să le ajute. I-am atras luarea aminte a unuia și mi-a răspuns cu graiul cel mai firese depe pământ:

— *Să sape, de ce să nu sape, nu-e soldat?*

— Păi bine, mă țigane, i-am zis, îți închipui că asta e chemarea ostașului român: să-ți dreagă ție caldarâmul, ca să nu-ți strici lustrul la bocanci?

— Treaba statului, mi-a răspuns țiganul ocolind întrebarea; nu mă bag în daraverile cărmuirii!

S'a dus delegatul satului Emanoilescu să-i roage să dea și ei o mână de ajutor la săpat.

Țiganii l-au luat prietenește:

— Tot cu noi *o să rămâi*, barosan, nu cu *ăia*. (Ăia eram noi, soldații, dușmanii lor neînpăcați.)

Să intervenim la cei mari nu se putea, deoarece — necunoscători ai împrejurărilor locale — ne-ar fi răspuns să lăsăm oamenii să-și lucreze pământul. Așa am crezut și noi la început: că locuitorii își lucrează țarinele, sau dau ajutor celor care au. A trebuit să ne convingem însă repede că partea cea mai mare a țiganilor *tineri* stă toată ziua și trage din pipă!

Către seară, așezați pe prispa locuințelor, încearcă niște instrumente muzicale de suflat dogite, speriind mâțele și îngânându-se cu câinii!

Lucrurile au ajuns la cunoștința colonelului Popovici Petre, comandantul nostru, care a însărcinat pe plotonierul Stoicescu Tudor să facă poliția satului și să ducă la muncă pe tinerii fără treabă. Cetind șirurile de mai sus v'ați întrebat, fără îndoială, dupe cum ne-am întrebat și noi la întrarea în sat: ce rost au atâția oameni tineri pe la vetrele lor? In afară de câțiva bolnavicioși — și aceștia mult mai sănătoși de cât uni dintre ostașii noștri — *toți sînt foști pușcăriași*. Legiuitorul nu i-a găsit vrednici de a face parte din rândurile ostirii. Din punct de vedere moral el a avut dreptele: armata este ceva prea curat ca să fie pângărită de numele hoților și criminalilor; din punct de privire *practic* însă, pedeapsa devine o favoare rară pentru acești nesimțitori.

Intr'adevăr: când floarea țării e pe front, sau muncește pentru oștire, foștii condamnați petrec și își bat joc de soldați! Oameni de samă trec prin cele mai grele suferințe, își jertfesc liniștea, sănătatea și chiar vieața; pușcăriașii sunt liberi să facă orice vor, să risipească timpul. Numai când ai ține deopartă și pe cei aleși, ai avea dreptate să înlături pe fiii țării cei răi. Ai zice: pe cei buni îi păstrez, pentrucă sunt puțini și își au chemarea lor dupe război; pe cei păcătoși îi dau în lături ca netrebnici, ca să nu-i strice și pe ceilalți. Dar așa? Cei mai de samă se pierd în război sau își ruinează sănătatea; iar bandiții rămân...

Parcă n'ar fi o alegere aceasta. Cântărețul Paulian a plecat de lângă mine — un artist de talent — și peste două zile a fost ucis; iar țiganii din Făstâci-Secătura au rămas să facă artă! Simt ei pedeapsa de a nu fi luați în armată? Ferit-a sfântul! Adică o simt: umflându-se de bucurie că sunt la adăpost, lângă țigăncile lor, în murdăria ce le prieste atâta. Trăndăvia acestor oameni este de nedescris. Locotenentul Popa Burcă hotărîse să le facă un pod. Câtă vreme am avut soldați destui pentru lucrările acestui pod, treaba a mers de minune; cum s'au înputinat ostașii și am apelat la localnici, lucrările s'au domolit, s'au rărit, până au încetat de tot și podul a rămas neisprăvit! In zadar alergau plotonierii pe la ei, arătându-le că e în interesul lor, că nu vom pleca și ei vor rămânea cu podul. Nici unul nu se mișcă:

— *Aceasta-i treaba statului*, susțineau ei. *Nu ne amestecăm.*

Când era soare mult, zăsătorii se dezbrăcau la piele și se întindeau când pe o parte, când pe alta, să-i dospească arșița, gustând senzații ciudate și omorîndu-și insectele.

De astădată li-s'a înfundat: *poliția* nostră i-a strins în câteva clipe. Când au văzut că se îngroașe gluma, au spus că lor nu le trebue șosele.

— Cui îi lipsește, să-și facă, — sbierà un om în toată firea; *eu sînt singur la părinți*, nu vreau să mă usuc la zid! (Țiganul tot cu *zidul* în gură!)

— Nu te punem la zidărie, la pământ.

— Haleu, *să mă îngrop de viu!* — a început să se vaite el.

Au venit ei o zi la săpat și a doua au fugit de la lucru. In ziua de 13 Mai 1917 au trimis la colonelul Popovici o delegație, care l-au rugat să le dee voe să ducă la groapă, cu mujică, pe fostul lor șef, mort cu o zi înainte. Ruga le-a fost încuviințată.

Pe la 3 dim. un cortegiu care ar fi fost glumeț dacă n'ar fi fost un mort la mijloc, a defilat pe stradele Făstâcilor „General Averescu" și „General Dragalina". Șeful de altădată al muzicanților așezat într'un sicriu roșu, ca scăldat în sânge, — cel dintâi cosciug vopsit pe cum l-am văzut în localitate — era dus pe umeri de mai mulți... artiști. Dupe el: bătrâni, femei, tineri și copii. Femeile bociau cât le lua gura; iar câteva fete scoteau strigăte ciudate, cum se făcea câte o clipă de tăcere. Fanfara era întreagă, poate dublă. Răsunau dealurile și pădurea de plânsul instrumentelor răsuflate!

Au îngropat mortul cu larmă multă și, când se întorceau spre casă, pe gânduri, cugetând la nimicnicia lucrurilor pământești, cu instrumentele înspinare, au fost întâmpinați de soldatul Marinescu care, ajutat de camarazii săi din echipa de sosele, *i-a dezarmat* și i-a pus la muncă. Era frumos de văzut cum săpau *artiștii*, cu instrumentele îngălbenite și răsuflate alături — și mormăiau!

Până când nu s'a înserat bine, nu le-a dat drumul. Când au scăpat. tocmai în pădure s'au oprit!

A doua zi n'a mai fost chip să-i găsim: de frica muncii se ascundeau prin văgăuni, prin gropi, — ca fearele.

Const. Rialet.

De vorbă cu ostașii

Datoria de credință

In numărul 2 al gazetei am arătat soldaților că, după datoria omului către Dumnezeu, cea mai mare, mai nobilă și mai sfântă dintre toate datoriile este aceea de a fi soldat.

Din clipa în care a devenit soldat, cetățeanul este supus la anumite reguli, care toate au menirea de a-l face să cunoască care îi sunt datoriile și drepturile, ce rezultă pentru el din legile și regulamentele militare. Aceste datorii și drepturi trebuiesc mai întâi cunoscute și apoi însușite de fiecare ostaș, așa fel că să se pătrundă de ele până în adâncul cugetului și sufletului său, și să se simță sub stăpânirea lor pentru tot restul vieței sale, atât ca ostaș cât și ca cetățean.

Dintre aceste datorii ale soldatului, trebuie să punem la locul de cinste, datoria de a fi și a rămâne credincios Regelui și Țării în orice împrejurare. Această datorie de credință către Rege și legile țării se sfințește prin jurământul pe care fiecare ostaș, soldat sau ofițer, îl depune de îndată ce a îmbrăcat haina ostășească, și i s'a lăsat timpul trebuincios pentru a înțelege rostul adânc al menirei sale și al datoriilor ce rezultă din această menire.

Prin jurământ omul să leagă că va fi înainte de toate credincios Regelui său și că va fi supus legilor și indatoririlor militare în toate împrejurările.

Asemenea jurământ de credință depun nu numai ostașii, ci și ceilalți cetățeni când sunt chemați să cărmuiască treburile și intereselr obștești: judecătorii, prefecții și chiar miniștrii jură credință înainte de a intra în funcțianile lor; ceva mai mult, însuși Regele, care este cel dintâi dintre ostașii și slujitorii țării, jură la urcarea pe tron că va fi credincios Țării și legilor.

Prin jurământul pe care noi soldații l'am depus, ne-am legat, că o să ne supunem tutulor cerințelor legilor și regulamentelor, că o să ne ostenim cu toate puterile spre a învăța tot ceea ce se cere de meșteșugul armelor, și că, pentru îndeplinirea datoriilor noastre ori cât de grele ar fi ele, vom încorda toate puterile minții, trupului și sufletului nostru, necunoscând nici oboseală, nici foame, nici primejdie, când va fi vorba de a apara Țara și Tronul.

Credința în Dumnezeu ca și credința în jurământul ostășesc este una dintre cele mai frumoase virtuți ale neamului nostru; noi Românii am moștenit-o, împreună cu alte virtuți, de la strămoșii noștri. Datorită acestor virtuți poporul nostru, după ce dealungul veacurilor a înfruntat atâtea furtuni, a renăscut astăzi, la o viața nouă de stat liber și de sine stătător, care cuprinde între hotarele sale, aproape pe toți acei cari grăiesc în dulcea noastră limbă românească. Datorită aceloraș virtuți oastea și tot poporul nostru au rămas strâns unite în jurul Regelui și Dinastiei cu prilejul războiului de reîntregire a Neamului; oaste, popor și Rege au suferit și au luptat împreună în cele mai grele împrejurări, pe care mintea omenească le poate închipui, și au isbutit să ducă Neamul la Mântuire, pentru că credința lor eră tot atât de sfântă ca și cauza pentru care luptau.

După cum, din timpurile cele mai îndepărtate și până astăzi, credința noastră ne-a mântuit, tot astfel prin credință, bună înțelegere și unire vom asigura viitorul neamului și Patriei noastre.

Să fim credincioși, ostași români, așa cum au fost părinții și strămoșii noștri dealungul veacurilor!

Să fim credincioși României, așa cum au fost de credincioșii frații noștri cari la Griviița, la Olt, la Mărăști, Mărășești și Tisa și-au dat viața pentru reîntregirea Neamului!

Să fim credincioși Regelui, care face un singur trup și un singur suflet cu scumpa noastră Românie, așa cum El ni-a fost nouă de credincios!

General de Divizie:
N. Petala

---

durat dar mulțumit, sfârșești aratul tău, țărane.

Din când în când apari în prag, în pragul casei tale, privești voios sau trist spre cer, de e vre un semn de ploaie, și dacă Domnul Dzeu s'a îndurat de ruga-ți îți faci o cruce și duios cânți din caval o doină.

Odrasele-ți le chemi înjur, și le rostești poveste, cu Feți frumoși de Impărat și mândre consinzene, le-arăți apoi îngândurat vreo slovă din vreo carte, iar pe înserat le cânți încet vreo doină mai bătrână, ca și copiii tăi târziu, când și-ei vor fi ca tine, s'o cânte celor ce vor fi, cum sânt copiii tăi, acuma.

Prășitul iată-i a venit; atunci cu mic cu mare, pornesti cu fluerul la brâu și sapa pe un umăr, să 'ndrepți ce poate e greșit, să dai viață la 'ncolțiri, și tot așa din zori de zi, și până 'n asfințit, îngândurat dar mulțumit, sfârsesti prășitul tău țărane!

Svârlit-ai boabele de grâu, și acum prinzi secerea, cad spicele și cad mereu, ca să le prinzi în snopuri, arsița bate, dar n'o simți nici fruntea asudată nici osteneala ce s'a 'nfipt ca un cuțit în tine, muncești din greu și răspicat; s'aduni... cum au făcut strămunii, ai grâu belșug, porumb la fel, ți-e munca răsplătită.

Târziu, aduci la lucru tu, copii, flăcăi și fete, unii șăgalnici alții nu, dar toți cu voie bună. Le spui o sotie și râd copilele deodată, și când răgaz vrei să le-aduci, îei fluerul în mână, si cânți duios așa cum știi, o doină bătrânească, de-ascultă toți flăcăii duși s'o prindă dela tine. Copilele te 'ngână 'ncet, și munca-i pe sfârsite.

Dar hora'n sat? O! te-am văvut când după ce la slujbă, ai ascultat smerit, supus de-o predică a popei, tu ai plecat în strae noi, curate ca argintul, să-ți vezi copii cum rotesc la hora'n voioșie.

Sau cum se furișează 'ncet să prinză 'n brațe fete, cu acelaș drag și aceiaș gând cum tu făceai pe vremuri.

Și atunci cu ochii plânși de drag, te tragi mai la oparte, și susuești mai mult în gând o doină bătrânească. Ești mulțumit si-ți joacă'n cap de bucurie ochii.

Dar uiți de casă, uiți de tot, de vatră și de glie, când goarna sună: că de-acum e mare grije 'n țară. Dușmanii mulți s'au arătat și vor să-ți ia ogorul, pe la hotare s'au 'mulțit și tind să cotropească tot ce-ai sfințit cu munca ta, de-atâția ani în bine; și-atunci, ca trăsnetul, la regiment te-ai repezit în goană, îți iei o armă și un sac de gloanțe și merinde, și la un loc cu cei d'un neam, te năpustesti: la luptă. Iți faci o cruce și te-asvârli isbind cu însetare în dușmanul ce zăpăcit, ți-l isgonești din cale. Și nu te lași, și lupți din greu, esti priceput la luptă; îti pare pușca sapă-acum iar vârsta o pruncie. „Tot înnainte" strigi nebun și nu te lași viteze; tu seceri dusmanii din drum, cum secerai și spicul. Și tot așa din zori de zi și până 'n asfințit. îngândurat dar mulțumit învinsu-i-ai, soldate!

Ți-ai înplinit tot ce-ai avut să-ți înplinești, și acuma cu brațul drept, însângarat d'un glonț, bătu-l-ar focul, privești mâhnit cavalul spart, de-o schije rea în luptă, și vrând să cânți, din pom desprinzi o frunză mai crestată, cu doru 'n suflet victorios, frunzești duios o doină.

Cluj 1921.

Angelo Statescu.

Sfârşitul bolşevicilor

Nenorocirile Rusiei — Poporul rus se deşteaptă

1. Muncitorii din toată lumea împotriva bolşevicilor.

Ceea ce se petrece la noi de un an de zile, se petrece întocmai la fel şi în celelalte ţări. Muncitorii dela oraşe, pe cari bolşevicii îşi întemeiaseră toate nădejdile, crezând, că îi vor putea ademeni mai uşor, nu numai, că se lapădă de bolşevici, ci se întorc deadreptul împotriva lor. Aşa s'a făcut în Franţa şi în Anglia; iar în Italia, unde bolşevicii se credeau că au pus piciorul în scăriţă şi că vor stăpâni ca în Rusia, muncitorii dela oraşe s'au adunat în gloate mari şi s'au ridicat cu arme împotriva bolşevicilor zişi şi comunişti, în cât a trebuit să-i despartă armata, altfel se făceà măcel.

Stăpânirea bolşevică se zdruncină acum şi în cuibarul ei, adecă în Rusia, de unde sovietele alcătuite aproape numai din evrei, aveau de gând să-şi întindă stăpânirea peste tot rotogolul pământului.

De bună seamă, schimbarea aceasta nu este de ieri de alaltăieri şi nu vine pe neaşteptate; ci după o lungă şi dureroasă frământare şi ca o urmare firească a suferinţelor nesfârşite îndurate de poporul rusesc în trei ani şi jumătate de stăpânire bolşevică, adecă din Octomvrie 1917 şi până acum.

2. Ce spun delegaţii comuniştilor bulgari, veniţi din Rusia?

Dintre comuniştii din toate ţările, poate cei din Bulgaria se încrezuseră mai orbeşte în bolşevicii din Rusia. Din Sofia ne vine acum înştiinţare, că delegaţii bulgari, cari au fost în Rusia, ca să vază deaproape stările de acolo. s'au întors acasă scârbiţi şi înspăimântaţi de cele ce au văzut.

Gherovoff, capul delegaţiei comuniştilor bulgari, cât o fi el de comunist, nu s'a sfiit să spună în gazetele bulgăreşti, că stăpânirei din Rusia înzădar i-s'ar mai spune fie „bolşevism", fie „*comunism*", sau orice altă poreclă i-s'ar da, adevărul este, că: *„o bandă de tâlhari jefueşte ţara şi o duce la peire"*.

Tot delegaţii bulgari întorşi din Rusia spun, că în Odessa, care se află în ţinutul cel mai bogat în cereale al Rusiei, au plătit kilogramul de pâne cu 3000, adică trei mii de ruble! Trebue să dai o traistă de bani pentru un pumn de pâne.

3. Suferinţele Rusiei.

După cum se poate înţelege din cele arătate mai sus, Rusia, care până la revoluţie aveà bucate de prisos, pentru a puteà hrăni şi alte ţări, moare acum de foame.

In 1918 Mai era hrană, fiindcă revoluţia se răspândise numai dupăce se făcuseră semănăturile. Dar în toamna anului 1918, cât e Rusia de mare, nu s'a mai semănat aproape de loc. Bolşevicii puseseră mâna pe grâu şi pe porumb şi nu voiau să le dea ţăranilor sămânţe, pentrucă socoteau, pe bună dreptate, că ţăranii nu se vor împrieteni odată cu capul cu stăpânirea bolşevică.

Bolşevicii puseseră stăpânire pe 2949 moşii de o întindere de un milion şi jumătate hectare, adică una peste alta cam 1000 pogoane (jugăre) fiecare moşie şi au zis că pe moşiile astea vor face ei gospodărie bolşevică. Dacă această întindere de pământ s'ar fi lucrat de fapt şi tot era numai cât o picătură de apă în mare faţă cu Rusia nemărginită, dar s'au lucrat numai 283.000 de hectare, adică nici a cincia parte din moşiile luate în stăpânire de soviete. Bine înţeles, şi astea s'au lucrat ca vai de fume, aşa cum ştiu bolşevicii.

Dacă socotim că pământul de cultură al Rusiei are o întindere de vre-o 400 milioane hectare atunci vedem, că din aceasta întindere uriaşă, ce puteà fi lucrată şi care în mare parte era lucrată altă dată, sub chivernisirea sovietelor s'a lucrat numai tot un hectar din 1300 hectare! Apoi, cum să nu fie foamete!

Faptul acesta se găseşte dat pe faţă în darea de seamă „Economiciasnaia jizu" publicată de guvernul sovietelor.

Afară de puţinele moşii lucrate de oamenii sovietelor au mai lucrat ţăranii, prea puţin şi ei, neavând sămânţe şi nici vite. Din cauza foametei, a lipsei de nutreţ, a molimelor, precum şi din cauza rechizi-ţiilor, în unele ţinuturi nu rămăsese decât tot din zece vite una!

Lucian Bolcaş.

(Va urma!)

Spre muncă

Astăzi dacă ni-i ţara mare,
Şi biruinţa 'nfiripată,
Înstrămoşeştile hotare
Un câmp mai larg ni se arată:
„Spre muncă" . . .

Iar dacă lupta inceteză,
Şi sângele azi nu mai curge,
O! Tară scumpă, tu vegheazâ
Şi glasu-ţi ne'ncetat să strige:
„Spre muncă" . . .

Muncind ne-om intări hotarul
Şi sufletul spre biruinţă,
Mai sus ne-om inalţa stindarul
Uniţi în luptă şi-'n credinţă:
„Spre muncă" . . .

Locotenentul *Ante Gheorghe*

Citiţi gazeta Voastră

„CULTURA POPORULUI"

Revista economică

Domnul J. Abbott Goddhue este preşedinte al Băncei: „The First National Bank" în Boston una din cele mai insemnate intreprinderi financiare ale Americei de Nord, şi fost delegat financiar al Statelor Unite la Conferinţa Păcei din Paris. Acum un an, am avut prilejul de a cunoaste pe acest distin financiar şi venind vorba de România îmi spuse: România, iată ţara cea mai bogată din lume".

Declaratiunea aceasta, a unuia din cei mai insemnaţi financiari ai lumei, trebuie să măgulească şi să umple de bucurie inima oricărui cetăţean român. Dar atât nu este suficient, aceste cuvinte trebuie să fie şi un imbold la muncă, cinste şi economie pentru ca bogăţia naturală să poată fi folosită, căci înzădar ai o bogăţie, dacă nu ai darul şi dorul de a o păstra şi de a o mări spre binele tău şi al celor, cari te inconjoară.

Bogăţia noastră este diferită: o parte aparţine solului, alta subsolului. Aceste două izvoare ale bogăţiei noastre au fost mai mult sau mai puţin raţional cercetate şi exploatate; cea de a treia, aceea a viitorului este *industria*, şi despre aceasta mă voi ocupa în rândurile de faţă.

Industria noastră e relativ tânără. Stat în intregime agricol şi care printr'o recoltă abundentă îşi echilibra bugetul financiar cu un excedent destul de insemnat, România veche nu a dat acestei ramure de activitate însemnătatatea ce o merită şi aceasta se explică pe deoparte prin bogăţia solului, pe de altă parte prin lipsa iniţiativei şi a posibilităţei. Ne lipseau materiile prime şi unde acestea lipsesc, o iniţiativă este foarte greu de luat. Astăzi, în forma sa mărită, România are toate materiile prime pentru înfiinţarea atâtor industrii nouă; şi cum prin reforma agrară vom avea, cel puţin pentru câtva timp, o scădere în producţia agricolă, urmează să acordăm intreagă şi nelimitata noastră atenţiune industriilor, ajutând prin aceasta la eftenirea traiului cum şi la refacerea şi consolidarea Ţărei noastre.

Un bun început se poate deja observa: autoritătile chemate a interveni în această direcţie sunt pătrunse de necesitatea intensificărei producţiunei şi ultimul congres Industrial care a avut loc în Bucureşti, în luna Ianuarie ne-a dat dovada că există la cercurile conducătoare bunăvoinţă de a îmbrăţişa chestiunea cu toată seriozitatea ce situaţiunea comportă.

Căci nu trebuie uitat un lucru: numai atunci vom fi tari şi într'adevăr bogaţi, când vom fi economiceşte absolui independenţi de Străinătate, când vom produce prin propriile mijloace şi din propriile resurse tot ceea ce ne trebuie, şi nu vom da banul nostru Străinătăţei pentru mărfuri cari cu puţină bunăvoinţă, muncă şi pricepere le vom putea produce în interior.

De aceste considerente m'am condus şi la Incrările comisiunei vamale din care fac parte. Acolo unii industriaşi cereau permise şi reducerea taxei de export pentru unele fabricate pe cari voiau să le exporteze. Ei bine, aceste fabricate se puteau intrebuinţa şi în ţară, cu singură deosebire că se cerea o altă calitate sau o altă formă. Ce este deci mai potrivit, decât constringerea în marginile legilor, ca fabricantul din ţară să-şi refacă instalaţiunile şi programul de muncă în concordanţă cu trebuinţele interne; şi numai după ce aceste sunt satisfăcute, ne putem gândi şi la export, care export în acest caz merită toată incurajarea Statului.

Mai neplăcut este, când vedem sume insemnate, cari se urcă la sute de milioane, trecând frontira pentru a impórta articole, cari prin natura lor pot fi produse în ţară. Voiu vorbi de pildă despre extrasele taninoase.

Se ştie că o industrie insemnată la noi este tăbăcăria şi în legătura cu aceasta, fabricele de piele. Ei bine, aceste fabrici sunt tributare străinătăţei cu sume enorme pentru extrasul de tanin de care au nevoie la preparea pielei. Pentru aceste extrase pe care le cumpăram din afară noi suntem acei, cari dăm străinătăţei în bună parte materia primă prin trunchi de stejar sau scoarţe de stejar şi brad.

Fără îndoială că această anomalie trebuie să inceteze. Infiinţarea unei fabrici de extrase taninoase în ţară se impune, căci având aci materia primă şi având aci cui o vinde, un calcul de rentabilitate nu poate fi decât în favorea industriilor interne.

Şi această industrie nu este singura, care trebuie să-şi găsească realizarea: imprejurările nouă cer directive nouă şi pentru oamenii intreprinzători, muncitori şi cu dor de ţară, câmpul de activitate este larg deschis.

Incă una din problemele serioase în direcţia economică este *naţionalizarea industriilor* existente. Independenţa de care vorbiam nu se obţine numai prin creiări de industrii nouă: Se impune încă ca ele să fie în mâini româneşti şi orice incercare de naţionalizare a industriilor existente trebuie să găsească incurajarea neprecupeţită a oricărui cetăţean, care ţine la Patria sa, cum şi sprijin necondiţionat din partea conducătorilor noştri.

Războiul greu, din care am eşit victorioşi dar cu răni adânci ce aşteaptă vindecare, ne-a dovedit odată mai mult, că independenţa politică trebuie să fie urmată de cea economică, această experienţă să ne fie călăuza în viitor.

Muncă, perseverare, cinste sunt principiile care aplicate pe teren economic, vor face, ca ţara noastră să fie şi să rămână ceea ce spunea d-l Goddhue din Boston „cea mai bogată ţară din lume."

Carol A. Iahoda,
industriaş.

Către demobilizaţi

Mă adresez Vouă iubiţilor mei, cari de la 1914 incoace, ba unii chiar şi mai înainte aţi purtat şi suferit martiriul unui răsboi crâncen, celui mai crâncen, dintre toate răsboaiele de până acuma şi pentru o cauză streină de sufletul şi inimile Voastre.

Sosi sfârşitul anului 1918, când incepu a se realiza visul nostru secular.

Cu câtă insufleţire aţi alergat în jurul drapelului tricolor o ştim cu toţii; l-aţi îmbrăţişat cu toată căldura inimei şi l-aţi urmat cu trup şi suflet pentru a-l infige departe peste hotarele ţării noastre, pentru gloria şi cinstea României Mari în veci glorioase.

Aţi alergat cu toţii la răsboi veseli şi voioşi şi cu o insufleţire de nedescris, căci sosise momentul suprem al vieţii noastre, sosise timpul când şi noi cei oropsiţi aveam o ţară mare de apărat, ţara strămunilor noştri ţara visată şi dorită de marele nostru Voevod şi de ultimul Dorobanţ Român.

Câte ceasuri măreţe şi sublime n'am trăit cu toţii!

Incepând de la primul moment al trecerii trupelor Române peste vechile hotare, cari în sufletele noastre nici când n'au existat, câtă căldură şi dragoste au simţit şi simt sufletele noastre de atunci incoace!

Prin vitejia dorobanţului Român idealul nostru e infăptuit; incetul cu incetul s'a demobilizat contingent după contingent, iar Voi intorcându-Vă acasă, aţi pus mâna la coarnele plugului şi la muncile câmpului, cu inima insă şi cugetul senin, pentru că şi Vouă V'a fost dat de a aduce sacrificii pentru cauza noastră comună şi Patria Română.

Dar iată că munca noastră nu e terminată că incepe abia acuma pentru noi toţi.

Voi Apostolii neamului nostru, cari cu braţul Vostru cel vânjos aţi ştiut să apăraţi hotarele mărite a le ţării noastre, fiţi tot voi şi purtătorii cei mai inimoşi şi calzi ai sufletului şi gândului celui mai curat românesc.

Aduceţi-Vă deapururea aminte cu multă căldură şi cu dragoste nesfârşită de acele clipe măreţe prin cari poate trece vreodată un popor, de acele momente mari, când V'a fost dat şi Vouă să serviţi sub drapelul României Mari. Aduceţi-Vă aminte cu câtă căldură şi câtă abnegaţie aţi alergat cu mic şi mare pentru a apăra hotarele ţării, sfărâmând duşmanul şi aducând glorie şi cinste României Mari, în şi afară de ţară.

Sosiţi acasă nu uitaţi, că ţara are şi mai departe mare lipsă nu numai de braţele Voastre, ci şi de sufletele Voastre; muncitori cinstit fiecare, dar mai cu deosebire nu uitaţi să intreţineţi în sufletele Voastre şi în sufletele tineretului nostru, de pretutindeni, căldura dragostei nesfârşite şi plină de abnegaţie faţă de tot ce e românesc, faţă de Ţară şi de Tron!

Păstraţi şi mai departe cugetele Voastre [illegible] multe adevăraţii Apostoli [illegible] ţărănească, nostru acea mână de ofiţeri şi pe dorobanţul vechiului Regat, care într'un şir de două-trei decenii, numai prin sufletul şi numai prin inima lor cea mare, au putut prepara şi străbate trecând peste acele greutăţi de neintrecut, pe cari noi Ardelenii nu le-am cunoscut; căci o mână de oameni fără tunuri, fără mitraliere şi fără granate, au luptat cu trupele mult mai numeroase, mai bine hrănite şi echipate, prevăzute cu o artilerie mult mai numeroasă şi modernă a fostelor impărăţii, cu cari s'au luptat în mod eroic, retrăgându-se pas cu pas şi s'au oprit la Siret în Moldova, unde cu drept cuvânt s'a spus că pe acolo nu se trece, după cum de fapt nici nu s'a trecut.

Toate incercările puternice a le duşmanilor de a goni trupele române fură zădarnice, ba ce e mai mult, acel modest şi după aparenţă blând ostaş, a câştigat bătăliile cele mai strălucite, ce le-a inregistrat răsboiul european.

Deşi atacurile date de duşmani erau foarte bine preparate şi bine conduse s'au găsit faţă în faţă cu acea stâncă de granit a inimilor româneşti, faţă de cari au trebuit să cedeze şi la sfârşit să se retragă.

Iată ce a fost în stare să facă o mână de oameni cu inimi calde de Români.

Dar ce am fi insă noi cu toţii în stare să facem dacă vom rămâne şi mai departe curaţi la inima şi suflet.

Iubiţilor mei, duceţi vorba pe la sate şi vetrele Voastre, să cunoască cu toţii şi să ştie ce datorim noi fraţilor noştri de peste Carpaţi, pe cari în special noi Ardelenii să-i admirăm, să-i iubim şi să-i cinstim cu toată puterea şi căldura sufletelor noastre, luând faptele lor ca exemplu, iar dacă vreodată ţara noastră mărită, va avea nevoe să o apărăm, apoi să o facem şi noi cu aceeaş căldură, cu acelaş devotament necântit, care n'a refuzat nici un sacrificiu şi n'a cruţat nici o suferinţă pen-

din cauza noastră cea mare și dreaptă.

Aceste biruitori ajutați fiind și de mândrele noastre regimente de voluntari Ardeleni, înlăuntru puternici și cu încredere au curățat și scăpat țara ce mai rămase neocupată de dușmanul intern — trupele rusești — cari în loc de a da ajutor, ajunseseră o nenorocire și pacoste pentru noi. Tot frații noștrii de peste Carpați ajutați fiind și de voluntarii noștrii Ardeleni au curățât și Basarabia de trupeie bolșevice rusești, eliberând-o au unit-o pe veci cu Patria mumă.

Nimic nu i-a putut schimba, nici suferințele, nici intrigile, nici influințele streine, nici armatele bolșevice, căci cu cât suferințele armatei Române erau mai mari, cu atât sufletele se întăreau, iar rândurile se strângeau,

Să le strângem și noi lucrând fără preget.

Iar Vouă iubiților soldați demobilizați, Vă revine datoria cea mai sfântă, a purta prin toate colțurile Ardealului, Banatului, Crișanei și Maramureșului, gloria Armatelor Române înfăptuită numai prin dragostea cea nesfârșită către neam și țară, acea glorie pe cari Voi să o țineți mereu caldă în sufletele și inimile Voastre, în sufletele și inimile femeilor, copiilor, părinților, fraților și surorilor Voastre, ca astfel întăriți sufletește ori ce încercare a dușmanilor noștri din afară și dinlăuntrul țării de a ne nimici și dobori, să fie spulberată, în fața inimilor noastre: stânci de granit, inimi ce nu pregetă la nici un fel de sacrificiu și suferință pentru întărirea și apărarea României Mari ... pentru veci.

săpat. ...ara Constantin

Prietenii și colaboratorii noștri vor trimite manuscrisele săptămânal cel mai târziu până în ziua de Luni.

Intâmplările unui Rege nenorocos!!

La Pastile catolice fostul rege Carol de Habsburg — a încercat să se așeze din nou pe tronul Ungariei. Miniștrii unguri spuneau, că regele ar fi venit fără știrea și învoirea lor. Cu toate aceste l-au primit ca pe un rege... căci vezi, Doamne, el jurase, când s'a încoronat, să apere Ungaria... cea veche, în care gemeam în sclăvie și noi Românii. Și Ungurii, cari laolaltă n'au fost în stare să-și apere țara, credeau că dacă va veni Carol de Habsburg o să ne bată numai decât oștirea și o să ne cuprindă țara. Nădăjduiau ungurii, că unele din Puterile întovărășite (Antanta) o să bată pe umăr pe regele Carol și-o să-i spună: „Pune-ți coroana pe cap și-a ta să fie lumea întreagă".

Dar socoteala de-acasă nu se potrivește cu cea din târg: toate țările au telegrafiat la Budapesta: „Dacă nu pleacă regele vostru, o să venim noi să-l scoatem de-acolo. Căci nu putem suferi, ca un rege, care a fost vrăjmaș atât de mare al libertății popoarelor, să ajungă din nou stăpân. Și apoi, dacă-ar ajunge rege al Ungariei, mâine-poi mâne l-ai vedea și împărat al Austriei! Și cu Germania împreună, s'ar putea gândi la un nou răsboiu! Nu ni-e frică nouă de vitejia foștilor vrăjmași, dar ni-ar fi jale de soldații, cari ar muri în luptă cu ei. Că noi — spunea România — nu încăpem în țara voastră, așa-i de mică.

Vorba vine, de voie bună ca de silă Carol de Habsburg și-a scos bilet de tren și ... a plecat. N'o să mai vină în Ungaria de acuma!

O. H.

Mândria de a fi Român.

Obârșia neamului nostru romănesc statornicită de istorie poate face mândria celor mai înțelepte și viteze popoare.

Strămoșii noștri, Romanii, au stăpânit toată lumea veche cunoscută în timpurile lor: prin vitejia armatelor întinzând granițele impărătiei Romane peste întreg pământul știut în acele vremuri; prin vrednicia cetățenească rămânând pildă de unitate națională; prin învățătură și înțelepciune punând temelie sănătoasă înțelepciunei si învățăturei tuturor neamurilor și în toate timpurile.

Romanii au făcut legi, din cari au isvorât legile tuturor popoarelor din lume; Romanii au scris istoria războaielor purtate de ei, din cari cele mai puternice armate au tras învățăminte; Romanii prin cei mai mari scriitori ai lumii, prin poeții lor, au lăsat omenirii, cele mai frumoase cântece, cele mai adânci învățături, cele mai omenești simțăminte.

Și când toate acestea sânt cunoscute de toate popoarele, și când le știm și noi Românii, am putea cu drept cuvânt să fim cel mai fericit popor și să fim cuprinși de mândrie. Nici un neam pe lume nu se poate lăudă cu *strămoși mai vrednici* de cât ai noștri, nici un popor în lume nu a moștenit virtuti mai mari de cum am moștenit noi.

Strămoșii neamurilor vecine nouă, au avut și ei mulți oameni vrednici, au fost și printre ei bărbați învățați dar la origina lor, a unora dintre aceste, neamuri, se găsesc popoarele barbare, popoarele sălbatece crescute în jaf și sânge, fără omenie, și fără lege și învățătura.

Făcând astfel deosebirea între strămoșii poporului Român și între strămoșii popoarelor streine ce trăiesc în jurul nostru, ne vom minuna cum se poate ca să mai fie oameni ce cutează să țină morțiș că sânt de neam mare, că sânt nobili, când din cercetarea istoriei lumei se dovedește că cel mai din urmă țăran Român, fie el păstor din fundul munților, fie el plugar din întinsul câmpiilor, e mai nobil și de neam mai mare, de cât toți grofii și toți baronii *laolaltă*.

Și acest adevăr nu-l poate dărâma nimeni pe lume. Obârșia unui popor nu-i poate statornici însă vrednicia dacă acel popor nu se străduește să rămână la înălțimea ce i-a lăsat moștenire strămoșii lui.

Și în viața popoarelor este ca și în viața oamenilor. Pot fi unii părinți oameni de ispravă, de omenie și așezați iar copiii lor pot fi niște răi. Sânt copii ce capătă de la tatăl și muma lor, averi adunate din muncă grea, averi pe cari de sânt oameni de nimic le risipesc în cele patru vânturi și ajung de bat drumurile și sunt de râsul lumei.

Dar se întâmplă ca din niște oameni cum dă Dumnezeu, să se nască feciori de ispravă, ce prin muncă, învățătură și cinste să fie de pomină și numele *neînsemnat* al familiei să-l facă cunoscut și căutat de lumea întreagă.

Așa este și în viața popoarelor. Dacă strănepoții unor neamuri mari, nu sânt și ei de ispravă necinstesc renumele moștenit și rușinează gloria străbună. Și în loc să se poată mândri cu strămoșii lor, ajung de râsul lumei. Iar popoarele ce muncesc cu tragere de inimă, căpătând deprinderi frumoase, simțiri înalte și multă omenie pot șterge amintirea de a fi scoborâtorii unor barbari veniți după jaf și tâlhărie din fondul pământului.

Ce neam în jurul nostru, este mai orândult mai așezat, cu mai mult respect pentru lege, pentru viața și avântul semenului lui?

Ce neam pastrează mai cu sfințenie credință în Dumnezeu, din care isvorăsc faptele bune?

Ce neam uită cu mai multă usurinta nedreptatea și ce neam iartă mai ușor pe cei ce-i au făcut rău?

In sufletul cărui popor sălășluește mai multă milă, mai multă omenie și iubire pentru cei greșiti?

Ce neam a purtat mai cu vitejie războiul, ducând luptă fără cruzime, fără jaf, fără batjocorirea și înjosirea celor învinși?

Și ce neam din lume dupăce lupta s'a sfârșit, întinde mână frațească de împacare vechilor dușmani?

Ungurii cari ne-au robit Nemții cari ne-au jefuit țara, Bulgarii cari au ucis și copiii în fașe, și toată lumea vrasmasilor noștri, au primit întreaga îndurare a sufletului nostru mare, și Umilirei lor de a fi pentru vesnicie biruiți, nu le-am mai adăogat și Umilirea răzbunarei noastre.

Invingatori, fară trufie, am întins mână frățească de împăcare tuturor acelora cari ne-au vrăjmașit.

Iată dar cum am știut noi să păstrăm și să sporim virtutil lăsate de strămoșii nostri Romanii, iată dar pentru ce, pe lângă mândria de fi scoborâtorii unui neam mare, trebuie să avem și mândria cealaltă, mândria faptelor a sufletului nostru, mândria de a fi Români,

Să dovedim deci și în viitor, cum am dovedit și în trecut, că suntem vrednici să purtăm titlul celei mai înalte noblețe omenești, numele de Român!

V. Chiru.

Ziua orfanilor la Cluj.

Sub zidurile Clujului, s'au adunat, din toate unghiurile țării, acei cari se îngrijesc de soarta orfanilor războiului nostru. — Mânați de aceeaș dorința de a face bine, și însuflețiți de o pioasă recunoștință față de acei, cari s'au jertfit pentru întregirea Neamului, ei ne aduc, dovada vie, că Țara nu uită pe Eroii Săi. Păstrând amintirea recunăscătore, celor cari nu mai sunt, ea se îndreaptă într'un avânt spontan către urmașii lor, către acei pui de lei, cari sunt nădejdea noastră de mâine, și de vrednicia cărora atârna viitorul Neamului. Și țara, în această manifestațiune umană și generoasă, aduce omagiul cel mai potrivit, și inscrie singura răsplată vrednică de fapta lor, acelora cari și-au dat viața pentru mântuirea ei.

Și mai are adunarea de azi ai acestor trimiși ai Caritații și ai Recunoștinței Naționale, veniți din toate părțile țării, sub zidurile Cetății noastre, o însemnătate mai mare și un rost mai adânc decât aceea de până acum. Ea înfiripează Simbolul Umanității și al Generozității românești, în orașul unde umanitatea și generozitatea au fost mai necunoscute, în vremurile dinainte; ea aduce cu sine cuvântul de Pace și de Infrățire pentru toți pe tărâmul larg al suferinții omenești, acolo unde ieri izbucnea numai ură și numai asuprire; ea înseamnă grija unei țări, întregi pentru generația viitoare, grija care nu face deosebiri între cetățenii de mâine, și aceasta tocmai în orașul unde chiar pruncii simțeau în trecut, povara sângelui, ce primiseră în vine, și de care nu erau vinovați ....

Este începutul unei ere noi, și afirmarea unui spirit mai larg, cu mult mai larg, decât cel de până acum, și cu mult mai pătruns de credința creștinească a solidarității omenești! Este ca o prevestire de vreme bună, de liniște, de Pace, de unire a sufletelor, mai întâi în fața celor morți, și apoi în fața datoriei comune, de a ajuta și de a duce pe calea adevărului, pe cei cari au rămas în urma lor.

Și este, netăgăduit, în începutul acestei ere noi, cea mai strălucită manifestare a simțirii românești, simțire moștenită dela cel mai viteaz popor, Romanii, și care știe să răspândească atât de minunat a doua zi după lupta sângeroasă, balsamul care să vindice rănile ei ....

Să fie deci binevenit, acest suflet nou de Pace și de Alinare, în Clujul suferințelor noastre de eri, în Clujul biruinței noastre de azi!

Vintilă Petala.

Scumpetea

Cu toții, la sate, ca și la orașe, muncitorii cu palmele și cei cu mintea — mai ales aceștia — ne plângem din cauza scumpirei, tot mai mare, a vieței. Aproape că nu ne vine a crede că altădată, nu de mult, înainte de răsboiu, putea omul, chiar și la orașe, să trăiască cu un leu sau o coroană pe zi, ba, uneori și cu mai puțin. Astăzi toată truda acelora cari nu au alt mijloc de existență decât munca lor, se duce pentru ținerea vieței de azi pe mâine, cu felurite lipsuri, unele chiar dintre cele principale.

Răul acesta pe care îl simțim cu toții, este încă una din urmările îndelungatului răsboiu. Dar, cu toate că această urmare s'a făcut simțită pretutindeni, în toate țările din lume, s'au găsit atâția, cari, anume plătiți pentru aceasta, v'au spus prin fabrici și la sate, în cuvântări și în publicații veninoase, că s'ar datora stăpânirei românești. Cu alte cuvinte, folosind neștiința voastră, nu v'au spus că acelaș lucru este și în alte țări, ci au căutat să îndrepte toată nemulțumirea și ura voastră contra Statului Român, și a fericitei împrejurări că acum toți Românii ni-am unit într'o singură mare și frumoasă țară.

Am citit și noi cărțile și foile pe care ți le îmbie pe degeaba sau cu prețuri de nimica, dușmanii sângelui neamului nostru, și în cuprinsul cărora, se încearcă a pune toate necazurile și suferințele voastre pe seama stăpânirei și administrației românești.

Adevărul însă, trebue să știți, este că, peste tot și în toate țările din lume, viața acum s'a scumpit, iar la noi, nu numai că nu e mai rău decât la alții, dar, datorită bogățiilor și belșugului ce ni l-a hărăzit Dumnezeu, e cu mult mai bine. Dovadă că este așa, e că de peste hotarele, mai ales dinspre Rusia și Galiția, se îmbulzesc pe pământul nostru atâția străini cutropitori, iar în Ungaria, unde este mult slăvită administrație care o mie de ani a rupt sângele românesc pe aceste plaiuri, este atâta de greu traiul, încât veți fi auzit și văzut publicațiile prin care guvernul din Budapesta își vestește supușii cari de aici ar voi să se întoarcă în țara lor, *ca să nu vie, fiind cu neputință să li se dea mijloacele existenței.*

De altfel veți fi auzit de asemenea și dorința a o mulțime de lucrători și meseriași de căile ferate din Viena și Budapesta, de-a se angaja la căile noastre ferate, deoarece în țara lor n'au ce mânca.

Vedeți dar că și acuzația ce se aduce stăpânirei românești pentru greutatea existenței și a scumpetei ce crește din zi în zi, este tot o scornitură veninoasă, ca și aceea cu neplata coroanelor și ca multe altele ce le vom arăta. Vom vedea însă, în numărul viitor, și cauzele pentru care, peste tot, omenirea sufere de scumpete. Se va vedea cu acest prilej cum, tot din cauza aceluiaș isvor de îndemnuri rele, muncitorii înșiși au contribuit la starea aceasta.

Emil Vasiliu

IGIENA SI MEDICINA POPULARA

Igiena copilăriei

(Continuare).

Infăşarea copilului nu este să se facă aşa cum se face de obiceiu la noi, unde nou-născutul samănă mai mult cu o mumie din Eghipt sau cu un cartaboş, fără să-şi poată mişca mânile şi picioarele. Scopul înfăşerii nefiind altul decât acela de a pune copilul la adăpost de raceală, este bine ca ca să nu se facă strâns pentru ca pieptul să se poată umfla şi desumfla slobod, iar picioarele să să poată îndoi şi întinde după voie.

Imbrăcămintea se compune dintr'o scufie de pânză pentru cap; pentru pept, o cămăşuţă şi un peptăraş deschis înapoi; pentru pântece şi picioare, două straturi de pânză şi pe deasupra o pătură subţire de flanelă sau de lână, cari trebue să fie destul de lungi pentru ca să să poată îndoi peste picioare şi să ajungă până la subţiori unde să fixează. In Angilia este un obiceiu bun: acolo nu să noi infaşe copilul, ci chiar din primele zile îl îmbracă cu nişte pantalonaşi deschişi înainte şi înapoi, iar pe deasupra cu o rochiţă lungă de lână destul de larga ca să nu-i strângă peptul; în cap nu-i pun nimic. In acest fel, copilul să desvoltă, creşte in voia lui. Aşa ar fi bine să să facă şi la noi.

Să vedem acum ţăranca noastră cu ce şi cum îşi infaşe copilul? Obiectele de cari se serveşte ca sunt: Pe cap îi pune o scufiţă, pentru ca să-i ţie cald şi să arate mai frumos. Această scufie are pe partea dinainte a cordeluţă roşie, cu un bănuţ, pentru ca oamenii şi mai ales femeile rele de ochi să nu-l *deoache*. [Pentru corp întrebuinţează cârpe, scutece, o faşe sau un brâu, apoi cei cu dare de mână o plăpumioară.

Unele moaşe, după ce l-au înfăşat în obiectele arătate şi în aşa fel ca faşa să formeze o cruce la pept şi alta la spate, ca să nu să poată apropia *duhurile necurete* de copil, şi după ce l-au îmbrobodit cam strâns cu tulpănaşul ca să nu îi să facă capul prea mare, bolocănos, ci mic, rotund şi frumos, îi fac cruce cu degetele pe faţă, apoi îl duc la fereastă ca să vadă lumea, şi acolo îl închină *ursitelor*. In acelaş timp îi pune degetul arătător pe bărbie ca să îi să facă *o gropiţă*, care când creşte copilul mai ales dacă este fetiţă îi şade bine. Apoi îi pune degetele mari dela amândouă mânile pe amândoi obrajii pentru acelaş scop. După aceasta îl arată mamii, care îl sărută şi îi urează să fie drag la toată lumea. sănătos, norocos, voios. frumos, drăgăstos, învăţat, bogat om de treabă şi luat în samă! (Marian).

Copilul îmbrăcat se pune în *leagăn*. El trebue să doarmă în leagăn, iar nu în pat cu mamă sa ori cu doica cari ar putea în timpul somnului să-l înăbuşe sau să-l strivească. In timpul zilei copiiul va dormi în braţe, pe un pat sau o canapea.

Leagănul poate fi de lemn simplu, brad sau nuc, de fier, etc. El trebue să fie deschis, expus la aer şi la lumină. Nu e bine ca să fie încunjurat de perdele, cari ar mărgini aerul şi ar impiedecă ca respiraţia să se facă în mod potrivit. Afară de aceasta, perdelele ar fi un depozit de praf şi un adăpost de microbi foarte stricăcioşi sănătăţii copilului. Ca să nu se obosească ochii copilului, leagănul trebue să fie aşezat aşa ca lumina să nu vină nici din faţă, niei dintr'o parte, ci deasupra şi dinapoia capului. Aşternutul leagănulu se compune din o saltea de paie moi şi o saltea de păr, o periniţă tot de păr, cearşafuri şi plapomă, iar deasupra saltelelor este bine să se pună o mică şama, ca ele să nu se ude. Nu este btne să se întrebuinţeze saltele de lână sau de pene, căci ele sunt mai greu de întreţinat în dare de curăţenie. Aşternutul leagănului trebue să fie cât se poate de curat, rufăria spălată şi uscată îndată ce se murdăreşte.

In numărul viitor vom continua cu legănarea copiilor.

Dr. Vasile Bianu
medic colonel în rezervă.

CRONICA AGRICOLĂ

Lucrările agricole în cursul lunii Mai

La câmp. — Se mai seamănă diferite nutreţuri: porumb (cucuruz) de nutreţ, mei, sorg (tătar), borceag (bicăn) a doua oară. Pliveşte semănăturile făcute şi dacă s'a format o scoarţă la porumbi se dă o uşoară grăpătură. Dacă semănăturile de toamnă nu sunt bine implinite, din cauza secetii, se intorc şi în locul lor şi seamănă nutreţuri. Porumbul ce nu a răsărit bine se intregeste cu sămânţă incolţită. Se prăşesc semănăturile în rânduri; la porumb se dă prima prasilă dacă i-au dat cele dintâi patru foi. Răreşte sfecla şi-i dă o sapă. Coseşte lucerna şi trifoiul când d'abia încep să inflorească. Dacă s'a scuturat floarea rapiţei şi câmpul este galben roşiatec, incepe seceratul rapiţei dimincaţa sau spre seară, sau chiar şi noaptea pe lună pentru a nu se scutura.

In grădina de flori se inlocuesc florile de primăvară (pansele, rumăniţa, păraluţe) cu flori de vară: begonia, vanilia, cauna, gheorghine, muscate. Se pregătesc măceşii pentru altoire tăindu-li-se ăstarii de prisos; ear la trandafirii altoiţi se suprimă lăstarii crescuţi din măceş; se tund arbuştii după ce li s'a trecut floarea.

In grădina de legume. — In lipsă de ploae se udă regulat dimineaţa şi seara semănăturile şi răsadurile puse în naturi; peste zi se plivesc semănăturile. Se continuă cu pusul crastaveţilor, ridichi de vară, mazăre, varză de toamnă. Se resădesc pe răzor, pătlăgele, ardei, ţelina, gulii.

In grădina de pomi. — Se sapă şi se udă plantaţiile facute în toamnă şi primăvară; se cercetează altoiri, se refac legăturile slăbite şi se vadaugă ceară unde lipseste. La nevoe se altoesc din nou.

In vie. Se face altoitul în verde, se rup lăstarii fară rod şi se tund varfurile lastarilor cu rod. Se dă prima prasilă şi se face a doua stropitură cu $1^1/_2$ kr peatră vănăta cu 100 litri apă. Se face şi prima pulverişare cu pucioasă.

Cultivatorii de tutun fac a doua arătură apoi o grapează şi o tăvălugesc. Răsadniţele se udă mai rar, dar din belşug şi numai seara. In luna aceasta se face răsădirea, se înlocuesc firele pipernicite şi se face prasila întâi şi muşuroitul.

In ogradă repară clădirile, pregăteşte uneltele şi maşinile pentru recoltare.

Scaldă şi tunde vite, dă scroafele la ver, dă viţeilor înţărcaţi o hrană uşor de mistuit, până se vor obicinui cu fânul.

C. M.

CRONICA SAPTAMANEI

Sosirea A. L. R. Principele moştenitor Carol şi Principesa Elena.

După o lungă şi obositoare călătorie pe mare A. S. R. Principele Carol şi tănăra sa soţie Principesa Elena au sosit la Constanţa.

Frumosul port românesc era în sărbătoare. Pretutindeni steaguri, verdeaţă, lumini colorate. Vapoarele in pont fluturau la soare tricolorul românesc şi steagul albalbastru al Greciei.

Când vaporul „Regele Carol" s'a alipit de cheiu uralele nu mai conteniau. Bubuitul tunurilor s'a adăugat atunci sunetelor de clopot ale bisericilor; urând bun venit pe pământul României frumoasei Principese Elena şi Princiarului ei soţ.

„Românii iubesc neinchipuit de mult Familia Regală care a ştiut să le împlinească idealurile şi să reprezinte totdeuna aspiraţiunile poporului", — astfel scria trimirul unui ziar englez cu ocazia acestei primiri. Şi ca el gândeau toţi streinii ce-au asistat în acea zi la sosirea Principelui Moştenitor. Iar acest gând face ţărei un mare bine căci „cine iubeşte Regele, iubeşte şi ţara" fiind gata să dea sângele pentru a-i apăra libertatea. Astfel popoarele streine ştiu că vom fi totdeauna oameni aşezaţi cu dragoste de Rege şi ţară, muncitori şi blânzi, — iar încrederea în ţara noastră creşte şi numele nostru bun ajunge departe.

*

După ce a cercetat Constanţa perechea Princiară care vine dela Atena pentru a se stabili pentru totdeuna în ţară, — a plecat cu trenul spre Bucureşti. In tot lungul drumului trenul a trebuit să întârzie pentru a lăsa timp poporului venit prin gări să ureze bun sosit principilor. Astfel în Bucureşti trenul a sosit cu o mare întârziere. Lumea însă atât la gară cât şi dealungul străzilor până la Sfânta Mitropolie a aşteptat cu răbdare. La sosirea în gară M. Sa Regele şi Regina cât şi M. A. Regale Principesa Marioara şi Ileana, sfetnicii ţărei, generalii şi oastea, — cu eşit într'u întâmpinere. Apoi, dupăce uralele au contenit, toţi s'au urcat în trăsuri deschise înhămate frumos cu câte patru cai şi însoţite de călăreţi înalţi şi spătoşi, români de prin munţii noştri. M. Sa Regina a ascultat cu blândeţe cererea unei femei bătrâne ce i-a căzut la picioare rugând-o pentru un fecior şi apoi trăsurile au pornit încet, încet pe străzile frumos împodobite, lăsând timp poporului să vadă pe Principii căsătoriţi.

Şi poporul eşise cu mic cu mare intru întâmpinare nimeni nu lipsea. Strada era plină de lume că n'aveai unde svârli un ac, la ferestre câte trei pentru rânduri de capete, pe acoperişuri oamenii stăteau cu pricioarele atârnate în gol, punându-şi viaţa în primejdie numai să poată vedea pe iubiţii Prinţi. Era ca în povestile pe cari le-am cetit cu toţii în copilărie. Stâlpii înverziţi cu brad purtau ca şi catargele corăbiilor la Constanţa, steagurile cu culorile frumoase ale României şi Greciei iar pe fiecare stâlp numele unui oraş sau unui judeţ românesc. Mai departe la fiecare colţ de stradă coşuri cu flori înveseleau ochiul. Mii de lămpi colorate se zăresc printre flori. . .

Şi cortegiul trece încet. . Iată întâi trăsura scăpitoare cu Principele Carol şi Principesa Elena. Ei râd poporului şi răspund iubitor la salutari. Iată apoi trăsura M. Sale Regelui şi Reginei, părinţii iubiţi cu feţele râzătoare, fericiţi de bucuria copiilor. Iar întreg poporul e vesel şi mulţumirea e în cerul frumoasei zile de primăvară, cu un soare strălucitor pe cerul care parcă vrea să ia parte şi el la veselie tuturor.

*

Ajunşi la Sfânta Mitropolie. — Inalt prea Sfântul Mitropolit Primat împreună cu Inalt Prea Sfântul Mitropolit el Moldovei şi Sucevei şi acel el Bucovinei, — cât şi mulţi Episcop din Ardeal şi Basarabia, — au început Slujba dând binecuvântarea Sfintei Biserici tinerei Perechi. De acolo toţi au plecat în uralele poporului la Palatul dela Cotroceni care se găseşte la marginea Bucureştiului în vârful unui deal frumos, într'o mare grădină. . .

*

Sărbătorarea însă nu s'a sfârşit aici. Cinci muzici militare aşezate în diferite părţi ale Capitalei au înveselit toată ziua pe orăşeni cari au făcut multe hori, prinzându-se în joc după datinele româneşti.

Şi ca'n povesti nunta a ţinut patru zile, pentru premărirea Familiei Regale ce-a făcut atât bine ţărei.

Adunarea socialiştilor comunişti.

La Bucureşti s'a început consfătuirile grupărei comuniste pe care fiecare o cunoaşte sub numele de bolşevică. Această grupare, despărţită din partidul social-democrat, — voeşte să fericească poporul românesc prin mijloacele cari servesc şi bolşevicilor în Rusia. Ei voiesc astfel să răstoarne stăpânirea pentru a o înlocui cu streini, voiesc să stăpânească fără privegherea aleşilor poporului şi sub cuvânt de punerea averilor laolaltă, să ia pământurile şi casele ţăranilor şi orăşănilor dându le în îngrijirea zic ei, a tuturor, însă în fapt dându-le câtorva prieteni de ai şefilor lor. Aşa e fost la Budapesta cu Bela Khun, aşa este azi în Rusia şefului Lenin, încât streinii ce văd azi această ţară spun că e dată pradă unei cete de hoţi la drumul mare.

Ei bine, avem şi noi bolşevicii noştri! Ei nu vor să înţeleagă că după cum ne iubim ţara tot aşa ne iubim ogorul nostru şi voesc să vă ia şi ţara şi ogorul.

Din fericire muncitorimea înţelege unde bat ei şi după încetarea de lucru ce-au voit s'o provoace în întreaga ţară acum câte va luni, — 40.000 lucrători s'au retras dela ei trecând în alte grupări cu dragoste de ţară şi neam. Azi, pentru că se văd slabi şi neputincioşi au strâns un congres, adică o aduuare la Bucuresti pentru a se sfătui ce-i de făcut. Stăpânirea n'a lăsat ca această adunare să se ţie în ziua de bucurie pentru tot românul a revenirei A. S. Regele Principelui Carol căci ştiut este că bolşevicii sunt tot atât de inverşunaţi duşmani ai Familiei Regele, cât sunt şi ai ţărei. Stăpânirea a făcut desigur bine.

*

Dar bolşevicii sunt atât de slabi încât au falşificat alegerile delegaţilor lor pentru a reuşi să aibă mai multe glasuri spre a putea hotărî chiar în gruparea lor, alipirea la internaţionala III-a, adică la felul de-a lucra a bolşevicilor din Rusia. Pentru această falşificare, Toma Dragu un şef de al lor mai cinstit a reclamat făcând o arătare de cele petrecute. Trebue de asemenea să arătăm că din Ardeal n'au venit delegaţi decât streini, — fii rătăciţi ai altor neamuri, — dovedindu-se astfel încă odată că Românul nu e născut nici hoţ, nici omorător, ca să urmeze îndemnurile unor criminali ce lucrează cu cuţitele, revolverele şi bombele.

INFORMAŢIUNI

Sosirea Principilor moştenitori la Constanţa. Principii noştri moştenitori Carol şi Elena au sosit Sâmbătă dimineaţa la Constanţa. Au fost salutaţi în mod deosebit, în sunetul muzicilor militare care cântau imnurile naţionale român şi elen. Primarul oraşului i-a întâmpinat — după datina strămoşească — cu pâine şi sare. Pe tot drumul din port în oraş locuitorii au salutat cu nespusă însufleţire pe iubiţi Prinţi, aruncându-le în cale flori. Principesa Elena avea ochi plini cu lăcrimi — atât era mişcată de primirea minunată. In Bucureşti se aşteaptă cu nerăbdare sosirea acolo a Prinţilor, cari vor moşteni strălucirea coroanei române.

*

Nu mai sunt prinsonieri români în Germania. Şi cei din urmă prinsonieri români, ce mai rămaseră în Germania, s'au întors la căminurile lor. Foarte puţini vor aduce, de acolo, plăcute amintiri, căci mulţi din ei au fost chinuiţi în fel şi chip pentru a se lepădă de regele şi ţara lor. Incercarea Germanilor însă n'a reuşit, Numai cei cu inima otrăvită i-ar fi putut asculta.

*

Intre România şi Polonia. Pentru a-şi apără ţările de bolşevici, România şi Polonia au încheiat o învoială (alianţă) de apărare, pe cele două ţări o întregesc acum cu una privitoare la schimbul de mărfuri ce ne prisosesc. Cehoslovacia ne-a trimis sfetnicii săi să încheie şi ei cu noi o asemenea învoială. In vecini avem două ţări puternice, aşadară, cari ne vor sprijini ori de câteori duşmanii ar încerca să se atingă de pământul sfânt al Ţării noastre.

*

Impotriva bolşevicilor. In Rusia se ţin lanţ răscoalele plugarilor împotriva bolşevicilor. Acum mai nou în fruntea răsculaţilor s'a pus generalul Antonow, care a înfrânt una din armatele bolşevicilor. Multe mii de prinsonieri au ajuns în mâna viteazului general.

*

Veşti bune. Din întreaga Ţară ne vin veşti foarte bune despre binefacerile ce le-a adus ploaia asupra sămănăturilor ce tânjeau de seceta, ce era în toată ţara. Din toate părţile ni se scrie că recolta anului acestuia va fi din cele mai bogate.

*

Valoarea leului. In săptămâna trecută leul nostru s'a ţinut la Paris între 20—21 centime.

*

Principele moştenitor al Japoniei în Europa. După cum fusese şi Principele nostru moştenitor în călătorie în toată lumea, pentru a vedea cum sunt stărite şi în alte ţări, vine acum şi principele moştenitor al Japoniei să cunoască legiuirile Europei. Aşa fac Principii, cari vor scrie de folos popoarelor, în fruntea cărora stau.

*

Sinod la Cluj. Eparhia ortodoxă a Clujului şi-a început sinodul în Cluj. Se ştie că ortodoxii vor avea în Cluj episcopie şi lucrările sinodului se săvârşesc în vederea alegerii episcopului.

Hoţ prins. La Bucureşti a fost prins zilele trecute hoţul care furase din Cluj aurării în preţ de un milion. Hoţul le-a vândut unui jidan din capitală, pentru suma de 100.000. Acum îşi ispăşeşte isprava în temniţă.

GOSPODARIE

„Cuiu pe cuiu scoate".

Sfântă zicătoare. Răul cu rău te duce, spuneau bătrânii noştri. Azi ne pare minunat, cum învaţaţii — după zeci şi sute de ani de cercetări — au aflat, că . . . zicătoarea nu e de loc mincinoasă.

Animalele — ca şi omul — sunt lovite de multe boale molipsitoare, care se întind repede şi ajung în scurtă vreme, de lasă pustiu în curtea românului. Mor vitele şi oile; pier porcii; se sting găinele, de nu mai rămân galiţe în sat, nici de sămânţă.

Pe alocurea, sunt unele păşuni, unde pare că e un făcut; aşa mor vitele, ce pasc acolo. Aceste „câmpii blestemate" au înghiţit multe jertfe de animale.

De unde ne vine blestemul?

Sigur, că nu de la Dumnezeu.

Omul nu bagă de seamă, la timp, boala, sau — dacă o vede — se lasă în voia sortei. Ce o fi scris . . .

Nu e bine aşa. Nimerit lucru e, *să se despartă* de îndată vitele bolnave de cele sănătoase, pentru ca răul să nu întindă.

Curăţenia apoi trebue să fie crezul de toate zilele a crescătorului.

Cauza boalelor molipsitoare e datorită unor răufăcători, nici la făptură *„Microbi"*, dar mari în urmările, ce le produc. Cu ochiul nu se pot zări, aşa sunt de mari. Ei pot însă ucide oameni şi animale.

„Buturuga mică răstoarnă carul mare", dacă nu se pune piedica la timp, bine înţeles,

În adevăr, ei se înmulţesc năpraznic de repede. Un singur microb, care produce boala „Dalac" (Antrax, Talan), în 24 ore, poate da naştere la 10 milioane de fiinţe, asemenea lui. Nu e de glumit deci. Boala merge repede de la animalul sănătos la cele bolnave şi în scurt timp o cireadă întreagă, turmă poate fi molipsită.

Lipsa de curăţenie şi de îngrijire iuţeşte mersul.

Piedica se pune, dacă vaccinăm la timp animalele.

Ce e Vaccinul?

Nu e altceva, decât „cuiul", de care vorbeam la început. E însuşi microbul căruia îns̆ă i s'a tăiat ori ce poftă şi putere de a îmbolnăvi.

Se ajunge la aceasta, dacă fierbem microbii, până ce ei mor, sau până la o temperatură vecină cu moartea, In acest caz de şi n'a murit sarpele, dar — să fim siguri — i s'a scos dinţii. Microbii fierţi astfel numai omoară animalele.

Nu numai că nu-s periculoşi, dar prin ei acum putem ajunge, se ne ferim animalele de boală. Ei singuri ne ajută la aceasta. Din răufăcători, i-am transformat în vaccinatori.

Săteni, Crescători,

Primavara a sosit, vitele scoase la păşune vor trebui să pască pe tot felul de câmpii. Poate pe alocurea să fi murit în anii trecuţi vre o vită de *Dalac*. Cadavrul ei s'a topit până azi, dar microbii dintr'ânsul au rămas în pământ, unde trăesc ani de a rândul. Ploile, spălând păşunile, a întins boala pe mari distanţe.

Cu primul fir de iarbă, ce primăvara creşte din pământ; cu celdintâiu vierme, care se iveşte; apar şi rău făcatorii, microbii din pământ. Animalele îi înghit o dată cu iarba. Boala apoi nu iartă.

De acea se obişnueşte, ca primavara să începeţi a vă vaccina vitele.

Daţi-i zor. Vaccinaţi-vă vitele cornute contra acestei boale. Nu uitaţi însă şi oile, caii, animale care la fel se pot îmbolnăvi. Veţi fi siguri, că un an întreg nu veţi mai avea *„vite înspăimântate"* cum ziceţi voi.

Cereţi apoi să vi se vaccineze vitele cornute şi contra boalei *Armurariţă, carbune simptomatic*. In locurile unde s'a ivit cândva, boala aceasta îşi face cuibul ei. Apare în fie care an. Prin vaccinări nu ducem nici o grijă.

Cereţi apoi, ca *porcii să fie vaccinaţi* contra moliimelor, ce-i decimează. Cu chipul acesta vă veţi scapa averea de pagube însemnate.

Din câte se vede, leacul, în toate aceste boale molipsitoare nu stă în descântec, vrăjitorii. Alergaţi la primării şi cereţi ca medicul veterinar să înţepe, să înjecteze, să vă vaccineze vitele voastre, cu „vaccin", cu microbi de acestia deci „îmblânziţi prin fierbere".

Cuiu pe cuiu scoate. Să fiţi siguri de aceasta.

Cluj, 10 Maiu 1921.

Medic Veterinar
G. Nicolau
profesor la Academia de Agricultură.

Agricultură. Muncă. Cooperaţie.

Cum s'au născut băncile populare şi cooperativele în vechiul regat.

(II. urmare.)

După ce băncile populare au început să ia fiinţă cât mai multe, aproape în toate oraşele şi satele, şi oameni să aibă bani cu credit ieftin, conducătorii acestor tovărăşii, s'au gândit mai departe.

In vechiul regat, pământul, acest ogor sfânt al Patriei noastre, mai înnainte vreme, se afla în mâinele boierilor, cari nu prea trăiau la moşiile lor, ba cei mai mulţi, luau venitul şi se duceau în străinătate şi acolo îl cheltuiau.

Dar, pe lângă aceşti boieri, cari nu iubiau pământul Patriei lor, se aflau printre ei şi boieri, cu mult dor de muncă şi de pământul lor, cari trăiau în mijlocul lor, al ţăranilor, îi iubiau şi îngrijiau.

De aceştia se aflau prea puţini; cei mai mulţi însă îşi arendau pământurile, adecă moşiile, la străini, mai ales, care nu aveau nici un drag de Ţara noastră, ci numai să-şi strângă averi peste averi, din sudoarea ţăranului nostru.

Şi-atunci conducătorii băncilor populare s'au gândit aşa:

De ce să lăsăm noi ca pământul Ţării noastre să fie luat cu arendă, pe care îl muncim tot noi, de către oameni străini şi hră pareţi şi să nu ne întovărăşim noi, laolaltă, tot după cum am făcut cu băncile noastre i să facem cooperative sau însoţiri pentru lucrarea pământului în comun, cari au luat numele se obştii.

Aceste obştii, care luau fiinţă pe sate sau pe mai multe sate, luau moşiile ce se arendau ele-însăşi; bani aveau pentru plaţa câştigului sau a arendei, dela banca lor din sat sau dela Centrala Băncilor Populare din Bucureşti, care vedea cu ochi buni aceste noi tovărăşii.

Tovărăşiile acestea numite obştii, îşi alegea un consiliu de administraţie sau o direcţiune, conduse de preoţi sau învăţătorii satelor, câm şi pe această cale le aduc mulţimirile noastre, cu cari începeau munca.

După ce moşia era luată cu arendă, se împărţia în loturi, fiecare ţăran, care era şi membru al obştei obştii, îşi alegea lotul, după puterile sale, mai mare sau mai mic; îl lucra cu familia lui; şi de rodul lui se folosia, el şi familia lui, după ce avusese grije să-şi plătească partea de câştig sau arendă, ce se cuveneă a plăti.

Şi-astfel, încetul cu încetul, moşiile treceau din mâinele străinilor în mâinele ţăranilor, nu sub formă de proprietate, cum se înfăptueşte acum, după făgăduiala M. S. Regelui, ci sub formă de cooperative, sau tovărăşii, sau însoţiri de lucrarea pământului în comun; cari, au pregătit expropierea şi împropietăriea ce se înfăptueşte acum.

Cum în vechiul regat, cadastru nu există, când s'a hotărît de guvern să-se împroprietărească ţăranii s'a alergat la aceste forme de tovărăşii, numite obştii, cari au luat în posesiune numai decât pământul, au trecut la fapte: adică împropietărirea repede. Acum împroprietăriea se înfăptueşte repede, dar un lucru nu trebuie să uităm: că tot cooperaţia a fost sistemul de trecere, dela marea propietate la mica propietate ce să pregăteşte, şi ia fiinţă pe zi ce trece, şi că cooperaţia s'a născut din nevoile însăşi ale populaţiei, nesilită şi binefăcătoare pentru neamul nostru.

Cronica Economică.

Târgul banilor. Valoarea leului nostru pe piaţa străină, în special a Parisului continuă să fie la 21 centime, adică pentru 100 lei se capătă 21 franci francezi; acum este de observat că cursul leului, cu toate că se speră că la toamnă să ajungă la 70—80 centime, până acum nu se arată de loc această urcare, din cauză, că condiţiunile ce se cer pentru urcarea cursului nu s'a produs încă. Astfel încă nu se poate şti cum va fi recolta dacă vom avea sau nu stoc disponibil de export; apoi, cum se va aplica reforma financiară, cari vor fi rezultatele şi avantajele pentru statul nostru; lărăş nu se vede încă restrângeri la cumpărăturile din străinătate.

In schimb. banii străini sunt căutaţi la noi.

Astfel bursa dela Bucureşti, la 5 Maiu trecut arată:

Pentru	100	Mărci	trebuesc 100	lei,
„	100	leva bulg.	„ 80	„
„	100	fr. franci	„ 525	„
„	100	„ elveţieni	„ 1125	„
„	1	lîră engleză	„ 240	„
Pentru	100	„ italiene	trebuesc 290	lei
„	1	„ otom. tur.	„ 50	„
„	1	Dolar Amer.	„ 59½	„
„	100	Drahme Gr.	„ 460	„
„	100	Kr. austriace	„ 12	„
„	100	„ ungureşti	„ 25	„
„	100	„ Ceho-Slo.	„ 100	„
„	100	Dinar Serb.	„ 205	„

Târgul valorilor (acţiunilor şi efectelor). Pe piaţa Bucureştilor, la bursa oficială, cererea şi oferta sunt foarte slabe; aproape că nici nu sunt operaţiuni. In ultima săptămână, şi din cauza Sf. Sărbători ale Paştelor, acţiunile şi efecte nu s'au prea căutat.

Aşa, acţiunile băncilor, chiar a celor mai căutate, sunt foarte negliţate, ne căutându-se, sau chiar, dacă se fac ceva operaţiuni, aceste sunt neinsemnate. Astfel Banca Românească s'a vândut cu lei 920; Banca de Credit Român cu 800 lei, Banca de Scont cu 545 lei; apoi a altor Societăţi, ca „Steau Română" sau vândut cu lei 2680, „Generala Petroliferă" cu 470 lei, „S. R. A." (adia societată română de transporturi pe Dunăre) cu lei 1550, Soc. „Concordia" cu lei 1200.

Efectele atatului şi ale comunilor sunt ne căutate, şi vânzările sunt slabe. Astfel un efect de Importul Naţional 1916 s'a vândut cu lei 89,25, faţă ce cursul de emisiune de lei 84.

In general bursele noastre nu sunt în largul lor, suferă de boala în activităţii şi poate va mai dură cât va timp.

Târgul mărfurilor.

Mărfurile, în general, de tot felul sunt în scădere pe pieţele noastre din Ţară. In străinătate au început să se fixeze.

Pe piaţă Galaţilor şi a Brăilei, cu toate că oferta este mare, angrosiştii noştri nu cumpără, se abţin fiindcă mai au cantităţi mari cu preţuri vechi şi apoi mai aşteaptă încă scăderi de preţuri.

Dintre mărfuri pielăriile şi manufacturile sunt mai scăzute; zefirul se oferă chiar pe piaţa Clujului de detail cu lei 10 metru; coloniale au iuregistrat din nou o scădere de 10%.

Până la toamnă şi la noi preţurile se vor fixă, în nici un caz la aceea ce a fost înnainte de războiu.

Aurel Lepădatu
Inspectorul Statului pentru cooperaţia din Ardeal şi Banat

No. 285—1921.

Concurs.

„Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român" publică concurs pentru cea mai bună lucrare scrisă în româneşte asupra *temei istorice*, cu subiectul:

Revoluţiunea din anul 1918 şi unirea Ardealului cu România.

Condiţiile de concurs sunt următoarele:

1. Lucrările se vor trimite în timp de un an dela data publicării concursului.

2. Manuscriptele, fără subscriere, însoţite de un plic închis, cuprinzând numele şi adresa autorului şi în afară prevăzute cu un motto sau pseudonim, — vor avea să fie înaintate la adresa secretarului literar al „Asociaţiunii", Sibiiu, Str. Şaguna 6.

3. Lucrările intrate la concurs se vor da spre censurare Secţiunii istorice a „Asociaţiunii" exclusă fiind orice apelaţie contra hotărârilor acesteia.

4. Lucrării celei mai bune, vrednice de premiat, i se va acordă premiul pe *Lei 2000*—, pus la dispoziţia „Asociaţiunii" pentru acest scop, de către dl. *R. W. Seton Watson (Scotus Viator)*, marele prieten al Românilor.

Sibiiu, în 22. IV. 1921.

A Bârseanu, prezident. **Romul Simu,** secretar.

De vorbă cu cetitorii nostri

I. M. — Te plângi, bunul nostru prieten că s'au găsit judecători Români să te condamne fiindcă ai pălmuit în stradă un Maghiar, un fost duşman, ce în vremurile stăpânirei ungureşti ţi-a făcut mult rău.

Nu ai dreptate. Judecatorii au hotărât aşa cum trebuia să hotărască. Nimeni nu are dreptul şi nu trebue să 'şi facă dreptate singur. Justiţia ţărei Româneşti nu poate şi nu trebue să facă naţionalism. Ea apără de o potrivă pe toţi locuitorii ţărei şi nu trebue să te mire că ai fost pedepsit.

Ai dreptul să faci *Apel*. Termenul nu este trecut.

S. G. — Te sfătuieşti cu preotul, învăţătorul, şi fruntaşii comunei. Dacă vă înţelegeţi şi simţiţi cu toţi la fel şi îmbrăţişaţi programul nostru de activitate şi anume: lubirea de ţară, neam şi lege, dragostea de învăţătură şi nu gândiţi să faceţi politică, vă constituiţi în Societate, vă alegeţi conducătorii şi membrii societăţei ce trebuesc să fie toţi Români şi oameni de ispravă şi ne trimiteţi tabloul nominal al tutulora spre a vă înscrie în registrul filialelor noastre. De la noi veţi primi apoi programul de lucru şi diploma respectivă a filialei recunoscute.

O. N. — Chestiunaa Dumneavoastră, a fost recomandată Autorităţei în drept. Sântem siguri că vi se va împlini dorinţa.

Secretariatul de redacţie.

Cărţi Nouă

La această rubrică vom anunţa toate cărţile ce apar şi cari ni se vor trimite la redacţie.

***

Alexandru Lupeanu. In Pragul Vremii. Indemnuri pentru Săteni 130 pagini, Tipografia Seminarului Teologia Blaj.

***

Sub tipar. *Memento medico Farmaceutic* de dr. D. Olaru; O. Apostol şi S. Sfiopu droguist.

Acei ce răspândesc Ziarul Cultura Poporului înplinesc o datorie de buni Români

Posta redactiei

C. R. — Vă mulţumim; în numerile viitoare.

T. G. — Mai încercaţi.

M. S. — In ziarul nostru nu facem loc nemulţumirilor personale. Nu ne gândim să polemizăm cu nimeni. Chemarea noastră o socotim mai înaltă de cât bârfirea aproapelui. In organismul nostru social toată lumea este necesară şi cei învăţaţi şi cei mai sărmani cu duhul. Inţelepciunea nu se poate îmbrobodi în înjurătură. Propovăduim, iertarea şi îndreptarea celui greşit nu pleirea lui.

S. Gamulea. — Toate desluăirile vi se vor da de Cronicarul nostru agricol. Articolul Dv. nu este pentru noi. In această materie s'a statornicit un program de care ne ţinem.

Maria Glundaru. — Aşteptăm lucrări frumoase de la Dv. Cultura gândacilor de matase în numerile viitoare.

Celorlalţi: la rând.

Secretariatul de Redacţie.

BANCA NATIUNEI

SOCIETATE ANONIMA

CAPITAL SI REZERVE LEI 175.000.000

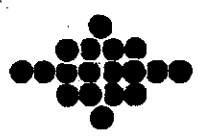

BUCUREŞTI

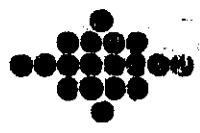

CALEA VICTORIEI 98 (Piata Palatului Regal)

BANCI AFILIATE: LONDRA, PARIS, MILANO, VIENA, BRUENN (Cehо-Slovacia) etc. cum şi la principalele oraşe din ţară

Execută orice operaţiuni de Bancă în general. — Scont. — Avansuri pe ipoteci, gajuri de efecte publice, secţiuni şi mărfuri. — Efectuează plăţi şi incasări. Emite cecuri şi scrisori de credit în ţară şi în străinătate. — Primeşte depuneri spre fructificare — Execută ordine de Bursă. — Conturi curente.

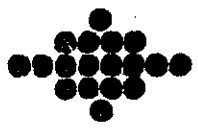

BANCA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONYMĂ

Capital Social 160,000,000 Lei — **Sediul Central: BUCURESTI.**

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SUCURSALE:

Arad, Băile, Braşov, Bazargic, Chişineu, Cernăuţi, Constanţa, Galaţi, Cluj, Ismail, Târgu-Mureşului, Oradea-Mare, Sibiu, Tulcea, Timişoara.

Face orice operaţiuni de bancă.

BANCA CENTRALĂ

Pentru industrie si Comert s. p. a. Cluj, Strada Regina Maria No. 6--8 (casele proprii).

Capital social Lei 50,000.000 deplin vărsat.

Secţia de Bancă. — **Secţia de Mărfuri.**

FILIALE:

Sibiu, Arad, Turda, Alba-Iulia, Haţeg, Satu-Mare. Reprezentanti stabili in Bucuresti, Kosice, Praga si Wiena.

ANUNCIURILE si RECLAMELE se primesc la Administratie Cluj, Strada Dorobantilor No. 1

Girant. S. CRAIOVEAN — Tipărit cu maşina rotativă CARTEA ROMÂNEASCĂ institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj, str. Universităţii No. 3. C.

Cuvântul
Majestăței Sale Regina Maria a României

Trăim în grele vremuri, în vremuri de primeneală, în vremuri de luptă și de prefaceri. Intreaga lume civilizată pare a sta cu ochii țintiți în viitor și cu puternice bătăi de inimă este în așteptarea vre-unei mari fericiri, care într'o zi va sosi negreșit.

Dar fericirea nu vine deodată ca nenorocirea. Nenorocirea poate fi văzută și simțită; înfățișările ei sunt oarecum pipăite și covârșitoare, pe când fericirea n'are nici o formă, nici o culoare, nici o față. Ea se furișază în noi și, adesea, nu o recunoaștem, când vine; ne tot așteptăm la ceva mai mare, la ceva mai sgomotos, la o arătare plină de strălucire.

Cu toate acęste, noi toți putem fi de folos întru înfăptuirea fericirei, dacă am înfrunta viața cu vitejie și cu dorința nețărmurită de a clădi, iar nu de a dărâma.

* * *

Nici o dată lumea nu va fi desăvârșită, nici o fericire nu poate fi deplină, nici o stăpânire fără greșală și, cu adevărat, nu putem păși pe calea propășirii fără luptă și fără muncă creatoare.

* * *

Fie ce țară are nevoie de toți copiii ei, mari sau mici, bogați sau umili, muncitori sau oameni de știință, soldați sau preoți; ea are nevoie de cel ce muncește cu brațele sale, precum și de cel se muncește cu creerul lui.

Fie-ce om are aceeaș valoare pentru țara lui, fiecare după mijloacele și după puterile sale. Fiecare este o cărămidă în marea clădire, și Dumnezeu nu întreabă care cărămidă a fost întrebuințată pentru temelie și care pentru așezarea acoperișului! Regele, pe tronul său, este tot atât o parte a clădirii, ca și omul care sapă un șanț.

Diriguitorii sunt de nevoie în lume; unii dintre noi trebuie să arate calea, iar alții să urmeze și trebuie să primim cu bucurie pe acei, cari pot arăta calea cea bună.

Nici o pizmă să nu încolțească în sufletele noastre și să nu credem, că partea lor este mai bună ca a noastră.

Nu e dat ori-cui să fie o lumină, după care să ne călăuzim; însă lumina ori de unde ar veni ea, este de mare preț și se cuvine să luăm bine seama spre a nu o stinge și a rămâne în întuneric.

Țara noastră a trecut prin foc și pârjol, dar s'a oțelit prin flacăra jertfei și acum este gata în așteptarea acelora, cari vor lega rănile ei, a tutulor acelora, cari vor întări trupul ei, cari vor ajuta-o spre o viață mai largă, mai bună, mai strălucitoare.

Noi toți avem partea noastră în reclădirea patriei; tot așa, în toată lumea, sunt țări pline de nevoi și de răni, așteptând o deplină unire a copiilor lor, cari să ajute din toată inima lor la renașterea patriilor lor.

Să nu fim mai pe jos de datoria noastră în această clipă, să ne arătăm vrednici de vremurile în cari trăim, vrednici de sforțările ce se așteaptă de la noi, vrednici de noua așezare a lucrurilor, care ar trebui să se orânduiască în măsura jertfelor tutulor acelora, cari zac împrăștiați în sute și mii și milioane de morminte peste toată suprafața pământului și supt apele mărilor!

Să nu pângărim acele morminte prin certurile și neînțelegerile noastre, prin urile noastre, prin pizmele noastre, prin nesfârșitele noastre vrăjmășii!

În război am fost cu toții frați, n'am putea noi oare să fim tot frați și în vreme de pace? După sfârșitul luptei sângeroase, n'am putea să punem umăr la umăr, precum am făcut atunci, pentru a clădi, în loc de a dărâma?

Ce muncă minunată s'ar face pe această lume, dacă omul ar iubi, în loc de a uri, dacă ar ajută, în loc de a pune piedici, dacă ar binecuvânta, în loc de a blestemă, dacă, în loc de îndoială, el ar fi stăpânit de sfânta credință?

Marie

Cartea Românească - Tip. „Cosinzeana" Cluj. C 561.